„NA OKRAJ NOVÉ DOBY"

Karel Lažnovský

ŘÍŠE A MY

NAKLADATELSTVÍ ORBIS, PRAHA

K 9·-

„NA OKRAJ NOVÉ DOBY"

XV.

1941

NAKLADATELSTVÍ »ORBIS«, PRAHA

KAREL LAŽNOVSKÝ

ŘÍŠE A MY

II. VYDÁNÍ

1941

NAKLADATELSTVÍ »ORBIS«, PRAHA

N 12861

Knihtiskárna »Orbis«, Praha

ÚVODEM.

Letos koncem ledna měli jsme příležitost zamysliti se nad zázrakem, který v krátké době 8 let vytvořila víra německého lidu v jeho Vůdce a říšského kancléře Adolfa Hitlera. Patnáct let žil německý národ v bídě národa poraženého. Na dně všech německých srdcí zářila však víra, že přijde nový muž, nový Bismarck, nový Moltke a nový Bedřich Veliký, který pozvedne Německo z prachu porážky a osvobodí je ze jha cizí hospodářské poroby. Ten muž přišel, ale mnozí ho nepoznali. Neboť on mluvil novou řečí. Dlouho mu proto nerozuměli. Ale čím byla bída německého lidu větší, tím více cítil tento lid potřebu víry v někoho, kdo je silný a nezná strachu.

Víra ve Vůdce a říšského kancléře Adolfa Hitlera spasila německý národ a učinila z něho vedoucí národ Evropy.

*

Tak mnoho dobrých českých srdcí si těžce uvědomuje železné nutnosti soudobého dějinného vývoje. Je to snad nepřirozené? Nikoli. Ani v dřívější historii lid nechápal všechna vladařova opatření a historická rozhodnutí.

Prostá lidská srdce nechápala nikdy dějinné nutnosti v tom okamžiku, kdy bylo nutno jednati, nýbrž teprve tehdy, když

viděla výsledky tohoto jednání i svůj užitek z nich. Prostá lidská srdce mohou jen věřit, ale nemohou současný dějinný vývoj pochopit. Proto básník Machar napsal, že lid má k dějinám poměr skoro dětský: „Pohádka za námi, pohádka před námi.“ Každý je ochoten věřiti pohádce velké národní minulosti, ale o budoucnosti pochybují tak mnozí. A z jejich pochyb roste utrpení, od něhož může osvoboditi jen víra. Bez víry nelze žíti. Víra v duchovní sílu a v nesmrtelnost národa musí býti posilou dobrých srdcí českých.

TRPNÝ KLID A HYBNÁ SÍLA DYNAMISMU.

Český národ byl veden falešnou cestou, zbloudil a utrpěl veliké ztráty. Dnes ve svých slabších skupinách prožívá bolestnou rekonvalescenci, kdežto ve skupinách duchovně silnějších se odehrává zmoudření Dona Quijota.

Těmito dvěma skupinami je dána otázka kladného a záporného poměru Čechů k soudobému dějinnému vývoji. Ti, kteří zmoudřeli, poučeni historií roku 1938, usilují o poměr kladný a o součinnost s národem německým a tím i s moderním vývojem celoevropským. Ti, kteří se dosud léčí z utrpení, které jim způsobil dějinný vývoj, nedovedou chápati ani nutnost kladného poměru, ani nutnost součinnosti. Nedovedou však uvědomiti si ani to, že jsou nemocní. Naopak, považují se za zdravé a silné, kdežto ty skutečně silné, kteří pracují aktivně pro budoucnost národa, využívajíce nových možností, považují za zrádce národní věci.

Aby český národ mohl ze své pohromy najíti opět cestu kupředu, k tomu je především třeba, aby si dokonale uvědomil skutečnou situaci, aby si ujasnil dvojí povahu dějinného vývoje v životě národů: povahu statickou — klid a povahu dynamickou — pohyb. Zde jsme také u pojmu národní pasivity a aktivity, stavu trpného nebo činného.

Národ, který ustrne příliš dlouho v klidu, opozdí se za ostatními národy a běda, nedovede-li se včas odpoutati a probuditi v sobě hybné, dynamické síly, jejichž rozvojem na poli duchovním, politickém a hospodářském může získati novou mocenskou potenci.

Na t. zv. dynamické mocnosti dívali jsme se u nás zamlženými skly. Žijíce sami ve stavu statického sebeuspokojení (které ve středu Evropy rozhodně nebylo na místě), považovali jsme za přirozený požadavek, aby staticky žila celá Evropa nebo dokonce celý svět. Nebylo nikoho, kdo by nás byl vychovával k dynamismu, neboť naši předáci ve stranách a ve státě nebyli ani za mák dynamičtí. Ve své většině věřili, že dočasné vítězství západních mocností z roku 1918 je definitivní a trvalé aspoň na 50 let a proto pro celý zbytek svého života považovali za zajištěnu posici svoji i našeho národa. Kdyby nebyli bývali pouhými straníky, nýbrž skutečnými politiky a státníky, byli by jistě pochopili, že dynamiku národů německého, italského, ruského a japonského nelze jen tak lehce zastaviti a že je tudíž nutno dáti dynamickou výchovu i našemu národu. Naši předáci dovedli však jen jedno: pověsiti se na šosy západních státníků a tím vydati národ i stát na pospas jejich osudu. A protože tito západní „státníci" byli jen pouhými přisluhovači světové plutokracie, jež pozbyla schopnosti, aby vedla svět k dalšímu vývoji a pokroku, byli jsme nuceni sdíleti osud této plutokracie. Když v Evropě se objevily dynamické vlády národní pospolitosti (totalitní), u nás, kde se o národní pospolitosti vůbec neuvažovalo (ačkoliv v historii svého národa máme její příklady), *nerozuměli jsme ničemu z toho, co se dělo v sousedství a musili jsme nakonec k dynamickému vývoji býti přivedeni jinými.*

DVA ROKY V ŘÍŠI. — POVINNOST MYSLITI.

Země česká a moravská jsou již dva roky součástí Velkoněmecké Říše jako Protektorát Čechy a Morava. Z těch dvou let jest 18 měsíců válečných. Máme za sebou značně komplikovaný začátek své říšské příslušnosti, neboť prožíváme s německým národem již půldruhého roku velkou válku, německo-italskou válku za osvobození Evropy z jařma židovsko-anglického kapitalismu. Mnozí z nás si již uvědomili, že tato válka je

vlastně evropskou občanskou válkou a sociální revolucí států proletářských proti státům kapitalistickým. Jiní nahlížejí však na tuto válku mylně jako na imperialistické tažení německé a italské proti malým národům a jejich právům. Většina českého národa cítí však již správně s vrstvou první, že jde o evropskou sociální revoluci. Mnozí čekali ovšem, že tuto revoluci bude v Evropě dělati Rusko a nikoli Německo a Italie. Bylo jim totiž po mnoho let namlouváno, že Německo a Italie představují protisociální revoluci kapitalismu a nikoli moderního evolučního socialismu. Někteří z nich nevystřízlivěli ani poté, když viděli, jak Sovětský svaz spolupracuje s Říší, uzavírá s ní smlouvy a prohlubuje diplomatické, kulturní i hospodářské styky.

Před dvěma lety, když byl založen Protektorát Čechy a Morava, byli jsme nejen plni zoufalství nad katastrofou svého bývalého státu, ale také plni strachu z Němců a z národně socialistického režimu. Náš strach pramenil především z neznalosti věcí. Dnes již známe hezkou řádku pravd, které usvědčují starý liberalistický řád a jeho politickou „výchovu" národů ze lži. Proto dnes hledíme již do budoucnosti s očekáváním, že se splní naše naděje, které klademe v Říši Adolfa Hitlera. Je nutno zdůrazniti slova: v Říši Adolfa Hitlera. Neboť náš lid dnes již cítí, že Vůdce a říšský kancléř Adolf Hitler je geniální lidový státník, jenž zůstává lidu věren, pro lid pracuje, myslí a především zápasí. Vyjádřil to nejlépe ve svém letošním novoročním projevu, v němž zdůraznil na adresu plutokracií a zejména na adresu Anglie, že *Německo a Italie bojují za věk lidu.* Novověk byl věkem měšťáka. Další věk bude podle slov Adolfa Hitlera věkem lidu.

Většina našeho národa byla na začátku tak špatně informována o síle německého národního socialismu a jeho pravých cílech, že na zřízení Protektorátu se dívala jako na něco přechodného, jako na nějaký omyl dějin nebo anglický odklad jiného, pro nás lepšího řešení. S hlediska takového provisoria většina

z nás pohlížela na Protektorát skoro půl roku. Teprve když začala válka a brzy potom padlo Polsko, smýšlení se změnilo. A postupně se potom měnilo tou měrou, jak Říše získávala další úspěchy ve svém boji o nové uspořádání Evropy.

Dnes jest už svrchovaný čas, abychom si všichni vespolek uvědomili, že dva roky jsou dostatečně dlouhou dobou, abychom vydali počet ze všeho, *co jsme za tyto dva roky udělali nebo neudělali, pochopili nebo nepochopili.* K sestavení takové bilance musíme přistoupiti s plným vědomím odpovědnosti, neboť se rozhodně mýlí ti, kdož se domnívají, že náš národ může jen klidně a se založenýma rukama čekat, co bude dále. Dva roky ve Velkoněmecké říši nám ukládají povinnost nikoli čekat, nýbrž především myslit, poznávat vlastní úkoly a odpovědně je plnit.

Šovinista starého typu bude jistě tvrditi, že jsme prožili dva roky v „otroctví" nebo v „porobě". Německý národní socialista může však dospěti k závěru, že dva roky českého členství v Říši byly dva roky neplodné české reakce a kapitalisticko-židovských intrik usilujících o to, aby český národ byl udržen v duševním „ghettu" a aby nesrostl s Říší.

Kdo z nich má pravdu?

ZTRÁTA STÁTNÍ SAMOSTATNOSTI A NÁRODNÍ SVOBODY.

Nový dějinný vývoj „vzal" státní samostatnost a t. zv. národní svobodu také Litvě, Estonsku a Lotyšsku — ve prospěch Sovětského svazu. V záplavě velkých historických změn mnoho lidí si vůbec neuvědomilo, že jsme to nebyli jen my, kteří byli postiženi ztrátou území a t. zv. národní svobody. Bylo tu dále Rumunsko, které ztratilo celou Besarabii ve prospěch Sovětského svazu, značnou část Sedmihradska ve prospěch Maďarska a část Dobrudže ve prospěch Bulharska. Konečně je tu

Francie, kterou postihl podobný osud. Při nejmenším je už dnes jisté, že ztrácí celé Alsasko-Lotrinsko.

Když byly postupně prováděny tyto územní změny, mnoho lidí bylo nakloněno mínění, že Sovětský svaz a Německo jsou ovládány imperialismem právě tak jako Anglie. Toto tvrzení je nesmyslné, neboť imperialistické cíle sleduje jen Anglie, kdežto Italie, Německo, Sovětský svaz a Japonsko jsou *lidové velmoci*, které usilují o to, aby ty národy, které byly doposud pod nadvládou plutokratického imperialismu (světového kapitálu) a svými strategickými posicemi nebo přírodním bohatstvím tomuto imperialismu sloužily, byly od tohoto imperialismu osvobozeny a přešly k spolupráci s novým sociálním řádem.

Protože však tyto národy se nemohou osvoboditi samy od jha kapitalistického imperialismu, musí je lidové velmoci osvobozovati násilím, t. j. svou vlastní mocí, tím spíše, že tyto malé národy mají vlastní skutečné moci velmi málo.

Kdo myslí po starém liberalisticko-kapitalistickém způsobu, může se mylně domnívati, že nám byla vzata národní svoboda a že jsme byli připraveni o svůj stát. Kdo však sleduje pozorně dějinný vývoj, který spěje k velkým celkům, k tomu, aby pět světadílů se proměnilo vlastně jen ve tři světadíly — podle své přirozené povahy — Ameriku, Asii a Evropu, musí si uvědomiti, že šlo o nezbytný důsledek dějinného vývoje a že bývalý stát a tak zvaná národní svoboda nám byly vzaty *v zájmu něčeho vyššího: v zájmu nového, sociálnějšího uspořádání celého světa.*

Úžasné zdokonalení dopravních prostředků v posledních desetiletích bývá uváděno jako jeden z hlavních podnětů k sjednocování dřívějších malých státních celků. Nebyl to ovšem podnět jediný, ani nejzávažnější. Nastalo především sjednocení hospodářství a až na nepatrné výjimky i sjednocení sociálních podmínek života jednotlivých národů.

Naproti tomu však všechny národy Evropy byly stejně ohroženy hospodářskou expansí Severní Ameriky. O tomto nebez-

pečí mluvili a psali velmi zřetelně i ryze kapitalističtí a liberalističtí evropští státníci a politikové již před deseti a patnácti lety. Tak na př. francouzský státník Henry de Jouvenel napsal před 16 lety v „Manifestu protestující Evropy" o americkém nebezpečí, které hrozí Evropě, toto:

„Ve stejné nebezpečí vydává se dnes (průmyslová) produkce evropská, i když blahobyt průmyslu věnuje bezpečnosti měny, i když pevnost měny obětuje udržování samostatnosti. Jsouc *spoutána okovy drtícího úvěru* (amerického), jest produkce evropská — *lhostejno, stojí-li továrny či pracují-li* — vydána stejně neutěšenému výsledku, že *s největšími obětmi dochází se v Evropě k nejmenším účinkům, zatím co naopak 120 milionů Američanů se organisuje tak, že se tam s nejmenšími obětmi docilují nejmocnější výsledky* (produkční čili ziskové)."

Tento objektivní posudek liberalistického státníka ukazuje jasně, že *Evropa potřebovala jako soli nové organisace svého hospodářství,* své průmyslové produkce. Tato nová organisace evropského hospodářství nebyla však možna bez nového sociálního řádu. Aby mohl vzniknouti nový evropský sociální řád, bylo nutno potlačiti moc plutokratů a Židů, kteří udržovali Evropu v nebezpečí, že bude hospodářsky úplně zničena konkurencí Ameriky. Odpor proti účelnější organisaci Evropy vzrůstal a na konec věci došly tak daleko, že evropská kapitalisticko-židovská reakce se začala brániti proti nové sociální a hospodářské organisaci v Německu a v Italii válkou.

Kapitalistům a Židům byl osud Evropy a jejích národů naprosto lhostejný. Šlo jim toliko o jejich majetek. Proto se postavili proti nutnému evropskému vývoji a proto vypukla soudobá sociální revoluce evropská, ve které se bojuje o to, aby moc kapitalistů a Židů byla vyloučena z celé Evropy a na její

místo aby bylo nastoleno moudré a odpovědné vedení národů, jak je representuje Adolf Hitler se svými spolupracovníky.

Tvrdí-li se tedy, že Říše nám vzala státní samostatnost, je na druhé straně nutno položiti si otázku, nebyla-li Říše k tomuto postupu plně oprávněna.

Jaký byl účel naší státní samostatnosti? Byli jsme nárazníkovým státem proti Německu a Rusku. Jako nárazníkový stát byli jsme ovšem vybudováni proti Německu liberalistickému a kapitalistickému, jak existovalo v r. 1918. V pozdějších 20 letech Německo se však pronikavě změnilo. Z kapitalisticko-liberalistického státu se stalo státem sociálním, socialistickým, lidovým, státem, jehož lid prodělal revoluci myšlení a dospěl k poznání nového dějinného vývoje. Toto nové Německo mělo plné právo vyrvati nás z moci západních kapitalistů a Židů a zařaditi nás mezi pracovníky, kteří uvažují odpovědněji o budoucnosti Evropy i světa.

Inteligentní sluhové kapitalistického řádu — mezi nimi byl veliký počet Židů — pochopili velmi dobře, jakou dějinnou funkci má v Evropě nové Německo. Proto šířili proti němu v zájmu moci západních kapitalistů nejpustší lži, mrzačíce názor evropských národů na průkopníky dějinného pokroku. A poněvadž jednotliví evropští národové měli velmi málo prostředků k tomu, aby se dověděli čistou pravdu, podlehli ve své většině tomuto mrzačení myslí. Proto, když Německo rozpoutalo svoji duchovní revoluci proti liberalistickému řádu, nikdo nechápal, co se děje.

Skutečnost, že italský národ statečně pomáhá národu německému, že ruská říše oddaně spolupracuje a řada menších evropských národů začíná už tušiti dějinnou funkci Německa — to vše musí každého zdravě usuzujícího Čecha přesvědčiti, že v soudobém vývoji dějinném jde o mnohem vážnější věci než o zdánlivou svobodu jednoho národa nebo zdánlivou samostatnost jednoho malého státu.

ZDÁNLIVÁ STÁTNÍ SAMOSTATNOST A ZDÁNLIVÁ NÁRODNÍ SVOBODA.

Máme za sebou dva roky zkušeností nejen v Říši, nýbrž také v moderní evropské historii, která se vyvíjela podle vůle německého národa. Co jsme za tyto dva roky poznali?

Dospěli jsme především k poznání, že naše někdejší státní samostatnost byla pouze zdánlivá. Dnes přece je nám už všem jasno: dělali jsme spojeneckou smlouvu s Francií, ale Anglie musila k ní dáti svůj souhlas. Později jsme dělali spojeneckou smlouvu s Ruskem, ale Anglie ji neuznala tak dlouho, dokud jsme ji nedoplnili dodatkem, že ruská pomoc může přijíti teprve tehdy, dá-li Anglie své svolení.

Může někdo býti tak bláhový, aby tvrdil nebo věřil, že takovéto smlouvy byly důstojné svrchovaného státu? Není tato skutečnost nejpřesvědčivějším důkazem, že náš stát byl pouhým vasalem západnického kapitalismu ovládaného světovým židovstvem? Vždyť právě na této vynucené formuli spojenecké smlouvy ztroskotala celá koncepce naší zahraniční politiky, protože Anglie nám pomoc poskytnouti nechtěla a Rusko podle znění smlouvy ji poskytnouti nemohlo. Podlost anglické politiky se projevila dokonale a naprosto jasně.

Tvrdím proto — a doufám, že se mnou souhlasí všichni zdravě myslící Češi —, že *samostatnost našeho státu byla pouze zdánlivá.* Stačila první příležitost, kdy se její pevnost měla osvědčiti a kdy *západní velmoci* projevily svůj skutečný názor na naši státní samostatnost: *nechaly ji padnouti jako věc zbytečnou a nepotřebnou.*

A jak to bylo s naší národní svobodou?

V záplavě stranicko-politické agitace zapomínalo se u nás skoro všeobecně na to, že *svoboda národa musí míti nějaký hlubší smysl a vyšší cíl,* že musí býti stále „zdůvodňována" před tváří dějin a světa, aby se mohla udržeti a rozvíjeti. My jsme bohužel celých dvacet let příliš málo přemýšleli o tom,

k čemu nám národní svoboda byla dána. Nebylo to ostatně ani v zájmu našich „spojenců", abychom o této věci přemýšleli, ani v zájmu politických stran. Naši „spojenci" jako velmoci ryze kapitalistické daly přece našemu státu jediný smysl: abychom byli nárazníkovým státem proti Německu a brzdou proti Rusku — tedy vojenským valem, o který by se ve střední Evropě opírala moc západního kapitalismu, vláda anglicko-francouzské židovské plutokracie. Jediný smysl naší národní svobody tedy byl: sloužiti kapitalistickému řádu. Svoboda nám byla dána k tomu, abychom myslili nikoli s hlediska národního, nýbrž s hlediska potřeb našich pánů, které jsme naivně považovali za své „spojence".

Celé vedení našeho národa se skládalo vlastně jen ze tří, čtyř mužů: Masaryka, Beneše, Švehly a v prvních letech bývalé republiky Rašína. V opposici to byl jediné dr. Kramář. Všichni tito skutečně vedoucí mužové věděli však příliš dobře, jak jsme závislí na západních velmocích a proto i oni se střežili dávati národu podněty k přemýšlení o tom, k čemu je národní svoboda. Vykládali toliko, že prý k tomu, aby ve světě byla udržena demokracie. Demokracie byla ovšem ve skutečnosti jen nabubřelé podvodné slovo vlády kapitalistů a Židů. Byli jsme začleněni do mocenského stroje západu a musili jsme vyznávati jeho ideologii, neboť jsme v sobě necítili dosti schopností a sil, abychom se odpoutali od západu a spojili se s jinou mocenskou soustavou.

K čemu jsme tedy měli národní svobodu? K tomu, abychom sloužili západním velmocem jako vojenský val proti Německu a Rusku. A nejen proti Německu a Rusku, nýbrž také proti každému světovému názoru nebo ideologii, která uznávala starý liberalisticko-plutokratický mocenský řád za překonaný, zastaralý a nedostatečný pro uspokojivý život evropských národů. Jakmile tyto politické ideje začaly působiti v Evropě, také naše původní určení vojenského valu se začalo na přání západních kapitalistů měniti a stávali jsme se i valem ideologickým.

Ve světě i u nás doma se o nás agitovalo tvrzením, že jsme ostrovem demokracie ve střední Evropě. Ve skutečnosti jsme však byli ostrovem kapitalistického nazírání na sociální a hospodářské věci světa. Zatím co kolem nás, v Německu, Italii a v Rusku uplatňovala se v praktickém životě národním i státním jiná ideologie, socialistický názor na uspořádání věcí národních a státních, byli jsme u nás vychováváni k pohrdavému podceňování všeho nového dění a v této pochybené orientaci sloužili jsme světovým kapitalistům jako důkaz, že v samotném středu Evropy jsou národové, kteří si nepřejí nového sociálního uspořádání.

Náš národ si musí proto odpověděti na závažnou otázku: Do jaké míry jsme byli jako národ opravdu svobodni? Národu vládlo ve skutečnosti několik mužů, kteří byli vesměs stoupenci starého liberalistického a tím kapitalistického řádu. Naši národní výchovu řídili podle přání našich pánů, které omylem považovali za „spojence". Jelikož veškerý tisk byl ovládán politickými stranami nebo vedoucími straníky přímo (Lidové noviny, soukromý majetek pokřtěné židovské rodiny Stránských), znamenalo to, že všechen náš tisk byl nucen propagovati toliko ideologii západního kapitalismu. Byl svoboden národ, který neměl svobodného tisku, aby mohl býti správně informován o dějinném vývoji a o úsilí a snahách sociálně-pokrokových národů? Nebyl.

To ovšem není všechno. Náš bývalý stát měl mnoho zahraničních dluhů. Americe jsme platili válečné reparace jako náhradu za její výdaje s vojenskou pomocí Evropě a z Francie a z Anglie si náš stát dlužil peníze na veřejné práce a na výzbroj armády. Dokonce i některá naše města si dlužila peníze v Anglii (pražská půjčka z Londýna). Cizí, zejména francouzský kapitál vnikl značně také do našeho průmyslu. Byl silně zastoupen ve Škodových závodech a měl zde některé podniky vlastní (muniční továrna Sellier a Bellot, sklárny v Holýšově a pod.) a pronikal silně i do bank.

Katastrofálním způsobem hospodařily ve státě politické strany. Do státních úřadů prosadily tolik svých lidí, že platy státních zaměstnanců tvořily naprosto neúměrnou položku státního rozpočtu. Pensijní fond byl nemožně zatížen, neboť pense vyšších státních zaměstnanců byly u nás nesociálně přehnané a mnohem vyšší než na př. ve Francii. Ze vzrůstu pensijních povinností našeho státu točila se často hlava parlamentním referentům o státně-zaměstnaneckých otázkách. Ponechávali to však „vývoji", poněvadž žádná strana se nechtěla učiniti nepopulární u voličů tím, že by pense snižovala. Náročností vysoké byrokracie, jejíž oddané služby stranám bylo nutno bohatě platiti, kořistnictvím stran, které stále zvyšovaly své finanční požadavky vůči státu — tím vším vzrůstal státní dluh a tím také vzrůstala naše hospodářská závislost na cizině.

Důsledek toho byl, že i kdyby se byl vyskytl nějaký politik nebo státník, který by chtěl ujasniti národu, jak působením nové sociální ideologie se mění Evropa i svět, tento státník by byl býval nesnesitelným pro západní velmoci, které měly dosti hospodářských možností, aby přinutily „oddanou" většinu, aby takového státníka nebo celý politický směr uvnitř národa dokonale umlčela. (Viz příklad Rumunska v r. 1938, kdy byla po několika týdnech svržena — zřejmě na nátlak zvenčí — antisemitská Gogova vláda.)

Za tohoto stavu hospodářské nadvlády Francie a Anglie naši všichni t. zv. státníci žili v obavách, zda opatření, která činí, budou vhod držitelům moci ve Francii a v Anglii. Nakonec dospěli k tomu, že s nimi pracovali ruku v ruce. Tak se vyvinula situace, že anglický vyslanec byl hlavním „rádcem" presidenta republiky, ať již Masaryka nebo Beneše. Toto rádcovství mělo ovšem povahu naprosté svrchovanosti, neboť president, dříve než podepsal důležité usnesení vlády, radil se o něm s anglickým vyslancem čili *musil je podrobiti anglické kontrole.* Slyšíme-li dnes, jak se rozhorloval anglický vyslanec na pražském hradě, když nepozván přijel k presidentu republiky, jemuž chtěl sděliti instrukce své vlády, a musil čekati, protože president

právě hovořil s některým naším ministrem nebo generálem, tu teprve pochopíme, jak malým pánem byl i náš bývalý president a ministr proti pouhému anglickému vyslanci. President musil v takovém případě ministra nebo generála ihned propustiti a vyjíti pokorně vstříc vyslanci Jeho britského Veličenstva.

Správně píše o podobných historických situacích anglický generálmajor Fuller v knížce „Evropa bez Anglie": *„Nemyslím, že je svobodná vláda, která je naplněna úzkostí, ani že je svobodný svět, který nyje v poutech půjček."* Proto také napsal již v letech míru, že věří, že přes krutost změn cíl fašismu a národního socialismu záleží ve vytvoření vyšší svobody. Ano. Jde o osvobození evropských národů ze jha hospodářské nadvlády, jak ji prováděla Anglie nikoli jako národ a stát, ale Anglie jako doména malé skupiny kapitalistů a Židů, kteří mocí svých kapitálů zotročili národy.

Přemýšlíme-li tedy o národní svobodě pod zorným úhlem dějinného vývoje, vidíme, že sloužila více skupině kapitalistů a Židů v Paříži a v Londýně než samotnému národu. Byl však smysl naší svobody v tom, abychom přispívali k obohacování hrstky kapitalistů v Paříži a v Londýně a abychom tyto kapitalisty dokonce chránili svou vojenskou mocí před rostoucí revoluční vlnou?

SMYSL NÁRODNÍ SVOBODY.

Smysl národní svobody je zcela jiný. Národ chce býti svoboden proto, aby mohl růsti pro svou lepší budoucnost. Lepší budoucnost si národ může vytvářeti a zajistiti trojím způsobem: 1. rozvojem možností hospodářských zaručujících práci všem, 2. sociálním uspořádáním, aby národ byl zdravý a silný ve všech svých sociálních vrstvách a 3. rozvojem zdravé kultury, aby sociálněji vytvářel okolní svět.

Pozorujeme-li náš vývoj v době národní svobody, vidíme, že nebylo ani rozvoje hospodářského, ani sociálního. Jelikož jsme v hospodářském rozmachu byli brzděni konkurencí svých vlast-

ních „spojenců", kteří od nás málo kupovali, ale hodně nám dodávali, nemohli jsme dosáhnouti ani rozvoje sociálního.

Náš průmysl nemohl existovati bez všemožných daňových úlev a jiných státních podpor. Na př. na dodávky Škodovky do Jugoslavie a do Rumunska doplácel náš stát tím způsobem, že Škodovka účtovala těmto státům jen dvě třetiny ceny zbrojního materiálu, kdežto zbývající třetinu zaplatil náš stát. Říkalo se sice, že takto pomáháme vyzbrojiti své spojence, ale to byl bluff, neboť jsme pomáhali vyzbrojiti toliko spojence Francie a Anglie, protože malodohodové státy bez souhlasu Francie a Anglie nám nikdy nemohly jíti na pomoc.

Po stránce sociální jsme viděli všeobecné snižování mezd a platů u zaměstnanců soukromých i státních. V mzdovém průměru jsme byli na 15. a 16. místě světového pořadí. Starší lidé si to uvědomovali a říkali: „Proti Rakousko-Uhersku jsme se sociálně značně zhoršili." My mladí jsme se na ně tehdy zlobili a pokládali jsme je za Rakušáky, neboť všichni jsme byli oblouzeni výchovou, která nám za pomoci politických stran, tisku, revuí, knih a přednášek namlouvala to, co bylo potřebné pro západní velmoci. Vedle toho jsme měli ovšem veliký počet nezaměstnaných a přímo neuvěřitelně jsme zhoršili životní podmínky mladé generace. Mladí lidé byli odsouzeni k nedobrovolnému celibátu nebo k bezdětnému manželství a byli takto nuceni, aby ignorovali hlavní národní zájem: udržení a pokud možno zvyšování populace. Českého národa početně ubývalo a smutná skutečnost byla maskována tím, že statistikové si vypomáhali Slovenskem a Podkarpatskou Rusí.

Po stránce kulturního rozvoje úspěchy byly zdánlivě větší, ale v podstatě rovněž velmi smutné. Napodobovali jsme příliš cizinu, příliš jsme se pachtili za jejím uznáním a za přeludem kosmopolitismu. Výsledek je dnes jasně patrný. Volá se po návratu ke zdrojům národní kultury. A kde nacházíme ryzí národní kulturu? Zdá se, že ani v jediném díle spisovatelů a umělců, kteří se nejvíce uplatňovali v době t. zv. národní svobody. Vracíme se k Jiráskovi, k Němcové, k Alšovi a Mánesovi

a k jiným mistrům opravdu české kulturní tvorby. Moderní česká tvorba dokonale pohořela, poněvadž nebyla vůbec národní.

Každý, kdo se bude v budoucnu zabývati historií naší kultury v dvacetiletém období zdánlivé národní svobody, bude nucen věnovati pozornost neblahému vlivu politického stranictví na náš kulturní život. Stranictví oslabovalo nejen naši schopnost názoru na současný vývoj, nýbrž porušovalo i naši kulturní, vědeckou a uměleckou tvorbu — všechno bylo spoutáno službou stranám a zaměřováno jen tak vysoko, pokud to mohlo stranám prospívati.

Neblahý byl také vliv svobodných zednářů na náš politický, hospodářský a kulturní život. Ve skutečnosti to byl vliv židovský, neboť většinu zednářských lóží ovládali Židé. Bylo to ostatně zcela přirozené: byli jsme vasaly Francie a Anglie, které byly ovládány Židy a zednáři, a proto zednářské lóže vykonávaly u nás kontrolu a stálý vliv. Z nich vycházely směrnice pro politickou výchovu našeho národa, příznivou západním velmocem a Židům.

K ČEMU NÁM BYLA NÁRODNÍ SVOBODA?

Jasný důkaz o tom, že našim „spojencům" záleželo na naší národní svobodě jen potud, pokud z nás mohli kořistiti, a že ztratili o ni zájem, jakmile obrana této svobody by byla vyžadovala jejich zbraní a krve, podala konference v Mnichově. Výsledek této konference dokázal mimo veškeru pochybnost, že naše národní svoboda i státní samostatnost byly jen vypůjčeny od západních kapitalistů a nevyplývaly z naší vlastní národní síly. Západní velmoci, západní kapitalisté nám dali samostatný stát proto, jelikož nás potřebovali jako ochranný val proti Rusku a Německu. Jakmile však jsme nemohli už hráti úlohu mouřenína — ochranného valu, klidně nám vzali oboje, státní samostatnost i národní svobodu, *a rozhodovali o nás bez nás.* Není tajemstvím že na mnichovské konferenci *náš zástupce,* berlínský vyslanec dr. Mastný, *byl jen pozorovatelem za dveřmi.*

Musili jsme přijmouti mnichovské rozhodnutí, jelikož jsme za dvacet let národní svobody nenashromáždili dosti sil, abychom mohli rozhodovati sami o svém osudu. K čemu nám byla tedy národní svoboda, když na konec jsme musili trpně ustoupiti dějinnému vývoji a stáhnouti se na menší národní území, než jaké jsme měli před osvobozením?

Ti z našich lidí, kteří se bojí mysliti do důsledků, tvrdí, že Německo nám Sudety prostě vzalo. Nikdo si však neklade otázku, proč jsme toto území nemohli udržeti. Mnozí sice uznávají, že jsme k tomu byli neschopni, ale nikdo si nepřizná, že v Rakousko-Uhersku nebylo něco takového možné, protože součást Rakouska tvořilo celé historické území zemí koruny České a Habsburkové měli zájem na udržení sudetských Němců ve své říši. Jakmile však německý národ se začal sjednocovati a vybavovati z područí okolních států německé národní skupiny, bylo zřejmé, že tyto okolní státy ztratí území obývané Němci. Skutečnost, že ani velmoc Francie, ani velmocensky se nafukující Polsko nebyly schopny ubrániti se tomuto vývoji, musí nás vésti k poznání, že tento vývoj měl vyšší smysl a sledoval vyšší cíl. Naše i jejich „spojenecká" slabost dokazuje, že v nás i v nich bylo něco nezdravého, co je i nás odsoudilo k tak velikým ztrátám. Byl to liberalismus a jeho neukázněnost, která rozdrobila Evropu, zatím co světový vývoj požadoval, aby Evropa, nechce-li v budoucnosti podlehnouti náporu jiných kontinentálních celků, se stala ucelenou a sjednocenou pevninou.

PROSTÁ BILANCE.

Všechny úvahy o tom, co nám dala naše národní svoboda obnovená po třech stoletích, dovedou nás k velmi prosté bilanci, která vypadá asi takto:

1. Náš národ nezničilo 300 let t. zv. národní poroby. Naopak, po bitvě na Bílé hoře čítal náš národ sotva dva miliony duší, kdežto na sklonku Rakousko-Uherska bylo nás přes 6 milionů.

2. Za dvacet let národní svobody přírůstek českého obyvatelstva našeho bývalého státu nebyl o nic větší než u ostatních národností.

3. Jako součást říše ovládané německou dynastií a německou vedoucí vrstvou udrželi jsme po 300 let historický celek našich zemí vyjma Kladsko a části Slezska, které Habsburkové postoupili Německu. Kdyby Habsburkové byli tedy postoupili Německu mnohem více, nebyli bychom tomu mohli zabrániti.

4. Po dvaceti letech národní svobody odstoupili jsme Německu sudetskou oblast v Čechách a velkou část Moravy. Naše národní osvobození přineslo nám tedy nakonec ztrátu větší části bývalého historického území českých králů, než jakou jsme ztratili za 300 let t. zv. poroby v Rakousko-Uhersku.

Naproti tomu: v soužití s Němci v Rakousko-Uhersku jsme kulturně vyrostli a dorostli evropského, ba světového formátu. Za dvacet let národní svobody jsme naopak kulturně rozplizli v politickém a obchodnickém kosmopolitismu.

Tato jednoduchá bilance nám ukazuje, že naše národní svoboda byla přeludem, ve kterém jsme žili 20 let. *Byli jsme naprostými vasaly mezinárodní plutokracie a Židovstva.* Ve skutečnosti *Anglie s Francií vykonávaly nad námi protektorát, a to nebezpečný protektorát. Nebezpečný proto, že jsme si tohoto stavu věcí nebyli vědomi. Považovali jsme jej za svobodu a samostatnost a byli jsme oblouzeni tak, že jsme se o svou kulturu nestarali ani z desetiny tak intensivně, jak to činíme nyní.*

SUDETY A ZTRACENÉ ILUSE.

Podle pojetí cizí liberalistické propagandy Říše nám vzala: 1. Sudety, 2. národní svobodu a 3. státní samostatnost.

O Sudetech by vlastně nebylo třeba diskutovati, poněvadž jako oblast obydlená Němci nepatří k našim zemím už podle

práva sebeurčení. Nepřátelé socialismu a nového evropského vývoje, kteří se skrývají za zástěrkou vlastenectví nebo demokracie, přikládají ovšem odtržení Sudet obrovský význam a neuznávají vůbec právo sebeurčení. Přestali uznávati toto právo, jakmile se octlo v rozporu s jejich mocenskými potřebami. Řekněme si konečně o Sudetech a jejich ztrátě něco podstatného! Aby mně nikdo nemohl vyčítati, že přicházím snad s nečeskými názory, budu citovati hlasy dvou uznaných národních osobností. Jednou z nich je veliký český myslitel F. X. Šalda, druhou je jeden z našich nejvlastenečtějších básníků, Svatopluk Čech. Dík kritickému postoji F. X. Šaldy k naší bývalé politice mohu oba hlasy citovati současně.

V 1.—2. čísle „Šaldova zápisníku", ročník 8, strana 1—12, vyšel článek nadepsaný „Československo-německý spor v republice Československé". Doporučuji tento článek vřele všem, kdož se chtějí přesvědčiti, že již v dobách bývalé republiky byli u nás jednotlivci, kteří přemýšleli o sudetském problému opravdu realisticky a poctivě. Podobných článků lze u F. X. Šaldy najíti více. V úvahách k pětiletí a pak k prvnímu desetiletí bývalé republiky odsuzoval velmi ostrými slovy bídu, jakou naše vlády trpěly v Sudetech. S použitím básně Svatopluka Čecha napsal F. X. Šalda k problému Sudet toto:

„Ale hlavně: výbojný nacionalismus neodpovídá české povaze. Otevřeně se ho zřekl za nás básník, pokládaný za českého poetu nejnárodnějšího, Svatopluk Čech, miláček českého národa. Vezměte si jeho „Modlitby k Neznámému", otevřte je a najděte si tam báseň „Na Řípu". Jak je ta báseň dnes aktuální! Jak se stala aktuální po válce světové! Náš básník s temene této středočeské hory zírá do pohraničí. Bolí ho ovšem, že vyhasl oheň českých krbů, že český živel ustoupil německému v nepřízni mezinárodní konstelace světové; ale za nic na světě nechtěl by, kdyby se situace politická obrátila, splácet Něm-

cům stejnou mincí, útočit na území jimi již obsazené a celé věky obývané, v němž vnuk nastoupil v právo dědovo...

A přece, kdyby náhle jakýms divem
nás k výši vznesl nové moci vznik
a já zde viděl v ruchu bojechtivém,
spět k horám těm svých bratří zbrojný šik,
by násilím je znova opanoval
a jak nám soupeř činil po sta let,
jej mocí umlčel a v pouta vkoval
a cizoty tam všechny znaky smet' —
tu na ně, přisahám při bohu živém,
bych zvolal hlasem kárajícím: „Zpět!"
Ne mocí, nucením! Nechť v úkor práva
nám urváno zde mnoho — prost je vin,
kdo v roli zděděné zde setrvává,
řeč otce svého chráně, věrný syn.
Zda činí dobře, minulosti vinu
kdo křivdou přítomnosti oplácí?
Již pánem jiný lid v hor těchto klínu —
zpět od nich již, nechť srdce krvácí."

A Šaldův článek pokračuje: „Slyšíte tento rozhorlený kárný hlas českého svědomí? Promluvil tu básník nikterak národně vlažný. Žádný internacionalista nebo kosmopolita! Naopak: proslavený žhavý vlastenec, levicový liberál, politickým kredem svobodomyslný Mladočech své doby radikálního zabarvení, jednu dobu redaktor „Národních listů" a jejich dlouholetý stálý spolupracovník. Básník, který byl milován a ctěn jako pravý představitel ryzího češství a stavěn v protivu ke kosmopolitům, jak se tenkrát říkalo Vrchlickému a Zeyerovi; básník ve své době nejpopulárnější, v němž se národ opravdu shlédl. Přečtěte si znova a znova jeho důraznou výstrahu, jeho nesmluvné mravní rozhorlení a ptejte se sami svého svědomí, zda se proti nim po převratě, aspoň zčásti a aspoň někde, nehřešilo."

Považuji tímto otázku Sudet pro Čechy za vysvětlenu a vyřízenu.

Zato je však nutno diskutovati o otázce národní svobody. Předně: Docházíme k poznání, že jsme žili v pouhé ilusi národní svobody. Za druhé: Říše nám ponechala autonomii, ve které se můžeme svobodně vyvíjeti kulturně a národně. Národní svobodu by nám Říše vzala tehdy, kdyby nám zakazovala hlásiti se k české národnosti a kdyby pojem české národnosti zrušila jako v Říši neexistující.

Co nám tedy vzala Říše?

Německé Sudety a ilusi národní svobody a státní samostatnosti.

A co nám dala?

Možnost upřímnějšího, pravdivějšího a čestnějšího života ve svém socialistickém řádu.

Je to hodně či málo?

Uvažujme o tom s hlediska národní budoucnosti. Po národní stránce Sudety neměly pro nás významu. Byly obývány převážnou většinou německého obyvatelstva. Ani v samostatném státě jsme neměli síly k jeho počeštění, protože více než 3 miliony Němců nebylo možno počeštiti. Bylo to vyloučeno také proto, poněvadž vlivem kapitalistického sociálního řádu populace našeho národa klesala. Nebylo v nás dynamiky a politický imperialismus, jenž je nám vyčítán, byl pouhou utopií.

Rozvoj německého národa, jak se jeví již od dob Bismarckových, byl by jistě vedl k přičlenění Sudet k Říši, dříve nebo později, protože organické sjednocování německého národa nemohl nikdo zadržeti. Takové moci neměla Francie a nemá jí ani Anglie, která ve válce, již vyvolala, jde od porážky k porážce. Sovětské Rusko sjednocení německého národa podporuje, což je vidno z toho, že bez okolků dalo souhlas k přesídlení statisíců Němců z oblastí přičleněných nejnověji k Sovětskému

svazu. Je jasné, že náš mocenský odpor proti přičlenění Sudet k Říši byl by býval naprosto nesmyslný, ba šílený.

Se ztrátou Sudet je tedy nutno se smířiti právě tak, jako se naši předkové smířili se ztrátou Kladska a části Slezska. Do budoucnosti by to byla sice ošklivá vyhlídka, kdyby životní prostor našeho národa se měl stále zmenšovati. Ale perspektivy budoucnosti jsou docela jiné. Životním prostorem evropských národů se stává celá Evropa a Afrika. V Německu vědečtí pracovníci uvažují již dnes o spojení těchto dvou kontinentů v jeden — Atlantropu. Podnikaví lidé nebudou tedy existenčně vázáni jen na půdu domoviny. Půjde jen o udržení duchovní podstaty národa, jeho kultury, jeho ducha. V budoucnosti to bude duch a z něho vyplývající schopnosti, které budou rozhodovati o existenci toho kterého národa. Nikoli jen území jako jeho hmotný majetek a vlastní životní prostor, nýbrž především výkonnost národa vyrůstající z jeho ducha a překonávající právo historické právem tvůrčího významu. Až organisace nové Evropy nabude konkretnějších tvarů, vystoupí zřetelněji také tyto věci. Všechno to, co šeptaná propaganda Židů a kapitalistů roztrušuje zejména o odnárodňování malých národů a pod., jsou nesmysly už proto, poněvadž budování jednotného kontinentu — Atlantropy — bude vyžadovati vystupňované národní potence všech arijských evropských národů, aby bylo možno uplatniti účinně duchovní i mocenský arijský vliv v nearijské části Atlantropy — v části africké.

Naproti tomu je třeba, abychom již dnes dovedli správně hodnotiti ztracené iluse o své bývalé „národní svobodě" a „státní samostatnosti". Říše nám dala autonomní protektorát a nabízí nám všechny životní možnosti, které vyplynou z jejího velkého rozmachu a dominantního evropského postavení, které si vydobude soudobou válkou. *Doposud jsme nedovedli zhodnotiti ani význam autonomie v Protektorátu, ani význam životních možností ve Velkoněmecké říši.*

Jest na čase, abychom věnovali také pozornost tomu, čeho nás Říše zbavila a v čem dala našemu národnímu životu hodnotnější náplň než dřívější t. zv. národní svoboda a t. zv. státní samostatnost.

Zbavila nás především demokracie. Jsou lidé, kteří toho litují, neboť demokracie umožňovala nezřízené kořistnictví, závratné kariéry bez vědomostí a schopností a obohacování bez přičinění, jen dík politické moci a korupci. Demokracie litují ovšem také hlavně Židé, poněvadž pro ně znamenala skutečný ráj na zemi. Dávala jim všechny občanské svobody a práva a byla ovládána lidmi, kteří se dali snadno zkorumpovati nebo koupiti.

Co bylo podstatou demokracie?

Vláda horních deseti tisíc, jíž přisluhovali socialističtí předáci. Což to nebyli právě socialističtí poslanci, kteří hlasovali pro snižování platů státních zaměstnanců, pro zhoršení sociálních a mzdových podmínek v průmyslu a kteří pomáhali kapitalistům odbourávati, jednu po druhé, sociální vymoženosti, jež dali lidu krátce po světové válce z obavy před radikálním socialismem?

A dále: což neseděli tito socialističtí předáci ve správních radách bank a pojišťoven, odkud pobírali statisícové tantiémy? Mnohý drobný člověk musil ovšem platiti dražší pojistku na věno svého dítěte a pod., aby „socialistický" předák mohl pobírati mimořádný příjem 100.000 K ročně vedle svého poslaneckého nebo tajemnického platu.

Měli jsme tři čtvrtiny milionu nezaměstnaných, tisíce aspirantů s platem 300 K měsíčně, desetitisíce mladých lidí, kteří v obchodech a kancelářích „praktikovali" zdarma, a desetitisíce jiných, kteří živořili za žebráckých 500—800 K měsíčně. Platy byly snižovány při každé příležitosti (až na konec plat úředníka nebo začátečníka inženýra ve Škodových závodech klesl na 720 K měsíčně) a lid stále jen balamutili tvrzením, že tato de-

mokracie je lepší než diktatura, která se stará, aby nebylo nezaměstnaných, aby dělnické platy odpovídaly životním potřebám kulturního člověka a zejména aby dělnická obydlí odpovídala požadavkům moderní hygieny a poskytovala takové pohodlí, jakého si dělník a jeho rodina zaslouží.

A jak vypadala demokracie v praksi?

Strany nám předkládaly kandidáty, na jejichž výběr jsme neměli vůbec vlivu, neboť výkonné výbory stran si vybíraly kandidáty jen z těch, kteří jim oddaně sloužili. Když mladý člověk se opovážil kritisovati na sjezdu strany odporné stranické metody, odbyl ho předseda sjezdu na př. slovy: „A co nám to ten holobrádek chce vykládat, vždyť mu ještě teče mléko po bradě." A bylo po oposici. Mládež byla v politických stranách úplně zotročena a její charakter byl rozleptáván tím, že mladí lidé, kteří oddaně sloužili místním veličinám a straně, dostávali se jako úředníci do nemocenských pokladen, na radnici, do městské spořitelny atd., kdežto ti mladí lidé, kteří si přinášeli do politického života lásku k pravdě a ke spravedlnosti, byli existenčně nejen odstrkováni, ale i ničeni.

A výsledky této demokracie?

Marasmus státního politického vedení, který se rozmohl takovou měrou, že jsme byli slepí k historickému vývoji a byli jsme odhodláni bojovati na straně světového kapitalismu a Židovstva proti moderním sociálním proudům. Což nebyly ztráty, které jsme utrpěli v roce 1938, především ztrátami demokracie, jež nebyla vůbec schopna viděti dopředu? Což nezkrachovala stejně smutným způsobem demokracie francouzská a neumírá na stejnou sešlost dějinné odpovědnosti demokracie anglická?

Ve skutečnosti nešlo však vůbec o demokracii, nýbrž za firmou „demokracie" se skrývala nezřízená vláda kapitalistů a Židů, kteří měli jen jeden cíl: urvati pro své obohacení, co se dá. Byl to úžasný úpadek národní a sociální morálky, naprostý nedostatek vědomí vlastenecké povinnosti a oddanosti k národu

na jedné a sobecké kořistnictví v obchodě, v průmyslu nebo na mimořádně dobře placených místech ve státní službě, v bankách, pojišťovnách a jiných podnicích na druhé straně. Demokracie se nakonec scvrkla na několik vedoucích průmyslových koncernů a bank, které diktovaly, zatím co politické strany obstarávaly jen potřebnou „demokratickou" stafáž a jejich předáci za tuto komedii sehrávanou s lidem dostávali tučné prebendy ve formě členství ve správních radách.

Zbavujíc nás demokracie, Říše nás zbavila i komedie s humanitou. O humanitě mluvil kde kdo, slibovali ji, požadovali ji a hlasitě zdůrazňovali — ale to všechno byl jen slovní prach a dým, který lidu zahaloval skutečnost, že jeho existenční podmínky jsou čím dále tím horší. Vynálezem této lži-humanity byl systém praktikantů ve státních službách za 300 K měsíčně, zatím co ve vysokých státních úřadech seděly ženy legionářských plukovníků a majorů za plat 2500 až 4000 K měsíčně. Vdaná sociální pracovnice, socialistka, manželka ředitele z pražského magistrátu, byla pod svým dívčím jménem zaměstnána v průmyslovém podniku jako vyšší úřednice za plat 2500 K měsíčně a do zaměstnání dojížděla v autu pražské obce, jež bylo služebně přiděleno jejímu manželovi. Sta mladých lidí mělo v takovém podniku 400—600 K měsíčně a tisíce jiných nemělo zaměstnání vůbec. Konečně, všichni to znáte. Jen se rozpomenouti na příklady kolem sebe...

NÁRODNÍ JEDNOTA A NÁRODNÍ POSPOLITOST

Kdo si však uvědomil, že Říše, zbavujíc nás všech těchto politických a sociálních podvodů, naučila nás chápati pojem dějinné odpovědnosti za vlastní národ?

Přiznejme si upřímně: Kdo z nás v demokracii myslil a cítil opravdu pro národ? Nebyli jsme všichni ubohými otroky svých stran? Nepachtili jsme se jen v práci pro stranu, domnívajíce se, že tím sloužíme dobré myšlence, zatím co předáci stran využívali moci, kterou jsme jim dávali, jen k svému obohacování

a k zabezpečení své užší i širší rodiny, nestarajíce se vůbec o to, že uvádějí národ na pokraj záhuby?

Stranický zájem potlačoval v nás všechen zájem o národ a stát, o evropských zájmech ani nemluvíc. Všichni jsme byli vlastně právě takovými sobci jako naši předáci, protože každý z nás se pachtil ve straně jen proto, aby mu strana pomohla k lepšímu místu, ke kariéře. Funkcionáři strany seděli v obecních, okresních a zemských zastupitelstvech, ve správních radách venkovských elektráren, v družstvech a pod. Demokracie vedená kapitalisty a Židy dělala z nás odrodilce poctivé práce a učila nás, jak lze bez námahy a práce přijíti k nějakému vyššímu příjmu.

Dnes tomu začíná býti konec. *Říše nás vede k chápání národní pospolitosti, k nesobecké práci pro vlast, k vyššímu názoru na povinnosti k národu.*

Co bylo příčinou toho, že jsme pracovali jen pro stranu čili jen pro sebe, protože jsme za to čekali od strany zlepšení vlastní hmotné situace? Nebyla to naše národní nedospělost? Neschopnost opravdového nacionalismu? Neschopnost cítiti s národní pospolitostí více než s vlastní hmotnou potřebou? Myslili jsme vůbec odpovědně na národ? Neobelhávali jsme všichni sami sebe pracujíce v práci pro stranu pro sebe a utěšujíce se frázemi strany, jež ústy svých předáků tvrdila, že jediné ona je stranou nejnárodnější nebo nejlidovější, která pracuje opravdu pro národ (nebo pro lid)?

Naše myšlení nebylo výsledkem našeho vlastního duchovního úsilí. Za nás myslili tajemníci a redaktoři stran a my jsme pouze pohodlně přijímali jejich názory. Tyto názory byly však zaměřeny jen k prospěchu strany (čili k prospěchu stranických předáků), nikdy však k prospěchu národa. Prohlašovali na př., že je svrchovaným zájmem národa, aby se stal presidentem bývalého našeho státu dr. Beneš, jehož politika národ takřka zničila a ničí ještě dnes z ciziny službou světovému kapitalismu.

Správnou historickou orientaci našeho národa ignorovalo toto stranické a osobní myšlení úplně. Pravdu nenapsal o cizině

nikdo, ani o cizině přátelské, která se povážlivě propadala do marasmu úpadkovosti, ani o té t. zv. nepřátelské, která vyrůstala k nové síle a mohutnosti.

Co učinila Říše?

Dala nám nejen poznati sílu národní jednoty a pospolitosti, nýbrž nás přímo vyzývá k tomu, abychom uskutečnili jednotu také ve svém národě a abychom usilovali o opravdovou národní pospolitost přes to, že někteří staří političtí machři se všemožně starají, aby se naše národní pospolitost nestala skutkem a aby jim byla ponechána naděje, že budou někdy ještě moci obnoviti své staré stranické pašalíky.

MOŽNOST OBRODY

Dnes, po dvou letech našeho života v Říši, vidíme, že všechno, co bylo u nás uskutečněno říšskými zásahy, směřovalo k tomu, aby lid byl zbaven tíživých pout starého kapitalistického řádu a liberalistického smýšlení. Tím nám Říše pomáhá k tomu, abychom i na svém území mohli provésti ony pronikavé sociální a duchovní změny, které jsou souhrnně označovány jako národně socialistická revoluce.

Dík pomoci německého národa můžeme se zbaviti veškeré duchovní přítěže a mravního i sociálního marasmu, který byl zavlečen do našich zemí vlivem úpadkového režimu francouzského a anglického. Říše nás svým zásahem vyvedla z mrtvého ramene dějinného vývoje, do kterého zabředly národy s kapitalistickým režimem, jako na př. Francie a Anglie. Po boku Francie a Anglie jsme spěli do záhuby nejen jako stát, ale také jako národ. Zhoubný vliv Francie a Anglie vedl k odumírání našeho národa. Důsledky jsou známy: lidé s dvojím příjmem nejenže nemají dětí, ale propadli dokonce materialismu tak, že se z nich stali odporní chamtivci, kteří z koláče národního důchodu chtěli urvati největší kus, nestarajíce se vůbec o to, že mají k národu také nějaké morální závazky.

Byli bychom slepí k svému vlastnímu národnímu osudu a zejména hříšně neodpovědni k své národní budoucnosti, kdybychom si neuvědomili, jak velké možnosti nám poskytuje Říše k sociálnímu, mravnímu a kulturnímu ozdravění našeho národa.

Svou dynamickou politikou ve střední Evropě Říše nás zachránila před šílenou a zničující válkou po boku Francie. Osud Francie mluví tu příliš výmluvnou řečí. Odvrátivši od nás katastrofu zničení měst, průmyslu a komunikací, Říše nám zachránila náš národní byt nedotčený a tím nám umožnila pokojnou fysickou i kulturní práci uprostřed velké válečné vřavy evropské.

Nejvíce nám však Říše prospěla tím, že nás odtrhla od „spojenců", starých a vyčerpaných národů, které nás dusily svou starobou v našem vlastním vývoji. Říše nás zapojila do životního prostoru obrozeného německého národa, který spěje k vrcholnému vypětí svých tvůrčích sil a stává se vedoucím národem evropským.

Že Francie a Anglie zabředly do mrtvého ramene dějinného vývoje, je dnes už každému zřejmé. Úplné zhroucení Francie je toho nejlepším důkazem. My jsme však byli národ mladý, národ obrozený novými životními a tvůrčími silami. Po Bílé hoře jsme byli národ na vymření. Tři sta let jsme sbírali jen fysické síly k tomu, abychom se stali aspoň národem průměrné početnosti. Pak přišlo údobí našeho obrození duchovního. V Rakousko-Uhersku jsme rostli kulturně vedle Němců a za jejich pomoci, politicky jsme byli na nejlepší cestě k dosažení autonomie uvnitř této říše. V letech 1914—1918 jsme se však odtrhli od německého národa a po roce 1918 jsme se spojili s nejunavenějšími evropskými národy, s Francií a Anglií — a dokonce jsme se s nimi spojili na život a na smrt.

To bylo organické porušení našeho národního vývoje. Mladý a dosud nedospělý národní organismus se spojil s jiným národním organismem, velmi starým. Přijímali jsme všechny svízele francouzské a anglické staroby, ale nemohli jsme Francii

nebo Anglii dáti živné síly svého mládí. Tím, že nás na výslovnou žádost státního presidenta dr. Háchy přijala do svého životního prostoru, Říše nám dala možnost, abychom se i duchovně odloučili od Francie a Anglie a přimkli se k silnému národu německému, obrozenému národním socialismem. Náš lid si již jasně uvědomuje tuto velikou možnost, ale střední stav ve své neschopnosti k odpovědnému myšlení přešlapuje stále ještě na místě. Příčiny této neschopnosti jsou hlavně hmotné. Bohatí, zámožní a vykořisťující se bojí, že v Říši nebudou již míti tolik možnosti k obohacování, že už nebudou míti výsad zámožných lid a nebudou moci týti z národa.

STMELENÍ NÁRODA. — GERMANISACE A EUROPEISACE.

Po národní stránce vstup do Velkoněmecké říše nám dal možnost národního stmelení. Západní demokracie se po celých dvacet let našeho vasalského poměru vůči nim pečlivě staraly o to, aby u nás nevznikla skutečná národní jednota. Čím více byl náš národ rozložen na různé strany a straničky, tím lépe se vládlo skutečným vládcům v pozadí, kapitalistům, zednářům a Židům, kteří byli opět ovládáni z Londýna a z Paříže.

Říše nám především ukázala, co dokáže národ stmelený v opravdové, živé a vroucně prožívané národní jednotě. Vedla nás k řešení židovské otázky a již v prvních týdnech Protektorátu odstranila Židy z duchovního vedení našeho národa. Poněvadž také český tisk byl ve vleku židovsko-zednářské ideologie, český čtenář nenašel nikdy v listech úvahu, z které by se byl mohl poučiti o skutečném vývoji situace. Teprve Říše, která odstranila duchovní vliv Židů z českého tisku a z české literatury, vedla nás k chápání nového sociálního řádu evropského a učila nás, že musíme zabezpečiti především hmotné základy nejdrobnějších vrstev našeho národa, které zejména udržují národní populaci a jsou schopny zachrániti náš národ před vymíráním, budou-li jim dány příznivé sociální podmínky.

Možnost národního stmelení, kterou nám Říše dala svým příkladem, má také velký význam kulturní. Kulturní činnost se nedělí již na pravou a levou, jako tomu bylo dříve. Dnes jsme si již dostatečně vědomi svých omylů z minulosti. Víme, že stranickost a zejména tak zvané levičáctví v kultuře bylo kosmopolitismem, který tak zvaná pravicová kultura se snažila paralysovati přehnaným šovinismem. Opravdového nacionalismu kulturního, kritického k sobě a spravedlivě hodnotícího ostatní národy nebylo. I dnes ještě podléháme příliš šovinismu bez sebekritiky a objektivního stanoviska k ostatním. A je zajímavé, že tomuto šovinismu propadají právě ty pravicové a levicové vrstvy, které dříve velebily na příklad italský fašismus nebo ruský komunismus, nechápajíce, že náš nový řád musí vyrůsti z vlastních kořenů. Naši pravičáci se domnívali, že italský fašismus je nějaký kapitalistický bluff na oklamání dělníků, který socialismus jen předstírá, zatím co komunisté byli přesvědčeni, že všechno udělají Rusové a my že budeme jen přihlížet.

Tyto klamné názory trvají namnoze ještě dnes. Zejména v začátcích Protektorátu měli jsme ve vedení mnoho lidí, kteří se domnívali, že sociální věci budou dělati Němci sami, zatím co oni zůstanou věrni starému režimu s jeho věčným povídáním, programováním a nic neděláním. Ani dnes ještě naše sociální úsilí není nijak žhavé. Pravda, částečně je brzděno válečnými poměry, ale neprojevuje se ani ve vůli, ani v drobných věcech tak, jak by bylo třeba. Tuto liknavost a nedostatek opravdového úsilí o sociální povznesení našeho národa lze vysvětliti částečně tím, že valná část našeho lidu se dala překvapiti historickým vývojem, který byl zahájen 15. března 1939 a — ztratila dech. Zahraniční i domácí zednářská a židovská propaganda začala tlouci na šovinistický buben a mluviti o ztrátě „národní svobody", která ve skutečnosti v bývalém česko-slovenském státě neexistovala. Lidé, kteří se dali oblouditi touto propagandou, byli slepí a hluší a neviděli, že do našich zemí vítězně vpochodovala sociální revoluce, která zejména všem bývalým socialistům dala možnost, aby nyní začali prakticky uskutečňovati to,

o čem celý svůj život buď jen snili, aneb alespoň jenom mluvili. V prvních měsících Protektorátu *ztratili* však tito *socialisté hlavu, topili se v záplavě šovinistických nesmyslů* a zatím reakce se znovu chopila vesla. Převážná část moci dostala se opět do rukou agrárníků, zednářů a jiných přisluhovačů západního kapitalismu, kteří kde mohli, zavírali cestu k poznání, že nastala nová doba — doba skutečného socialismu, prováděného sice postupně (evolučně) podle hospodářské únosnosti země, ale revolučního ve své nesmlouvavosti, věrnosti lidu a důslednosti svého postupu. Naši socialisté prostě zaspali možnost skutečné socialistické vlády a sociální revoluce.

Všechno není však dosud ztraceno, protože Říše nám dává možnost, abychom dorostli k nazírání opravdu socialistickému. Po dvou letech, která uplynula od 15. března 1939, je však třeba, abychom se vší vážností přemýšleli o všem, co nám bylo vzato i nabídnuto, a abychom zejména o svém postavení v Říši uvažovali s vědomím odpovědnosti vůči blízké i daleké budoucnosti národa. Reakcionáři tvrdí, že Němci nám nic nedávají, nýbrž všechno jen berou a že nás chtějí poněmčiti. Co na to odpovědět? Mnozí brali vážně tento agitační trik Židů a zednářů a trápili se tím celé měsíce, žijíce ve stálém strachu z budoucnosti. Těmto lidem je nutno říci jedno: *Jací jste to vlastenci, máte-li strach, že byste mohli býti poněmčeni?* Kolik je ve vás opravdového vlastenectví, kterým se tak oháníte, bojíte-li se germanisace? *Jaké je to vaše vlastenectví, nedává-li vám dosti sebevědomí a nezaručuje-li, že se nedáte poněmčiti?* Není duševním ubožákem každý, kdo má strach z germanisace? A jakou vlasteneckou výchovu vám dávali kapitalisticko-zednářští učitelé, kteří ve vás pěstovali strach z odnárodnění, místo aby vás učili národnímu sebevědomí? Strach z germanisace mají právě ti, kteří dobrými Čechy nikdy nebyli a podstatu češství nechápou. *Strach z odnárodnění se projevil hlavně u těch lidí, kteří v uplynulých dvaceti letech se honili za přeludem kosmopolitismu a národního citu měli v sobě tak málo, že nestačil na národní sebevědomí.* Jsou to jen Čecháčkové, nikoliv Češi, jsou to ti, kteří

se dali stranami zneužíti k tomu, že byli napřed straníky a potom teprve Čechy. Strany si z nich nadělaly otroky, kteří zájem strany stavěli nad zájem národní. A dnes opět staří političtí machři dělají z nich otroky, kteří z duševní slabosti a pohodlnosti dávají přednost kdejaké lži před výchovou k duševní síle.

Jsem přesvědčen, že německý národ nebude germanisovati, nýbrž europeisovati, a to nejen malé národy, nýbrž i sebe sama. My všichni budeme nejprve Evropany a pak teprve příslušníky jednotlivých národností. Evropsky budeme mysliti a národně budeme cítit. Náš rozum bude evropský (v úvahách o kontinentálních zájmech), ale náš cit bude český v souladu s národními potřebami.

My všichni, kteří nemáme strach a kteří jsme byli vždy stoupenci socialismu, musíme však chápati, že Říše nám dává velikou příležitost k uskutečnění socialistických zásad v našem národním zřízení a ve všem našem úsilí a tvorbě. Je to příležitost, k jaké bychom v samostatném státě, pokud by trval kapitalistický řád, nedospěli ani za desetiletí. Co nám tvrdili již od dob našeho mládí? Že sociální revoluce nebude u nás možna dříve, dokud ji neprovede Německo. Německo ji provedlo a stupňuje evolučně do všech důsledků. Nyní zraje pro sociální revoluci Francie i Anglie. Dříve než se nadějeme, bude pro ni zralá snad i Severní Amerika. Proč bychom tedy měli otálet my? Proč bychom se měli klamati planým šovinismem, který nemá vůbec tvůrčích schopností?

Možnosti národního stmelení, kterou nám poskytuje Říše již dva roky, je nutno využíti k nacionální socialisaci evolučním způsobem ve věcech hospodářství, ale revolučním v myšlení.

NAŠI „SPOJENCI" — NAŠI NEPŘÁTELÉ.

Projevy význačných říšských osobností, adresované nám nebo všem malým národům evropským, nutí zejména nás mladé, abychom uvažovali o svých politických možnostech v Říši pil-

něji a odpovědněji než staří, zvyklí, pokud šlo o politické myšlení, na francouzskou nebo anglickou (ve skutečnosti zednářskou) pomoc. Musíme se konečně postaviti na vlastní nohy a mysliti vlastní hlavou.

Mnohým našim lidem vadí skutečnost, že vstupem do Říše byl zlikvidován náš bývalý samostatný stát. Likvidaci našeho státu kladou za vinu Němcům. Je to správné?

Co by se stalo, kdyby náš bývalý stát trval ještě dnes? Nebyla by jeho likvidace po pádu Francie a Anglie nutna tak jako tak? Byl přece opřen jen o tyto dvě velmoci jako jejich strategický pomocník a jako „předsunutá i obětovaná pevnost", jak říká dr. Vajtauer ve své knize „Malé národy v nové Evropě". Přemýšlíme-li o osudu svého bývalého státu za jeho krátké existence po světové válce, musíme přece viděti jasně, že základem jeho likvidace bylo rozhodnutí Anglie a Francie, učiněné na konferenci v Mnichově v září 1938.

Tam přece Anglie a Francie ustoupily od našeho bývalého státu, jak jej vytvořily na konferenci ve Versaillích, a daly souhlas k tomu, aby Sudety byly připojeny k Německu. Učinily to pro svůj vlastní domnělý prospěch. Likvidovaly prostě náš bývalý stát. Ale způsob, jakým to učinily, byl zároveň i likvidací státní svrchovanosti a národní svobody. Jestliže si však Francie a Anglie dovolily odsouditi svého vasala, jemuž namlouvaly, že jsou jeho spojenci, ke ztrátě historického území tak velkého, jaké se dříve odstupovalo jen po prohraných válkách, a jestliže o konečném rozhodnutí s námi vůbec nemluvily a nechaly naše státníky čekat za dveřmi tak, jako se nechávají za dveřmi zvědaví, ale mocensky nepříslušní novináři, nebyl tento postup jasným doznáním, že Francie a Anglie nám nepřiznávají ani národní svobodu v rozhodování, ani státní svrchovanost v provádění historických rozhodnutí?

Politicky myslící člověk se po mnichovské konferenci musil vysmáti každému, kdo mluvil o tom, že Čechové měli nějakou národní svobodu nebo státní samostatnost. My mladí, kteří jsme neměli politických mezinárodních zkušeností a důvěřivě jsme

věřili falešným tvrzením od svých dvanácti nebo patnácti let, poznali jsme ze způsobu, jakým o nás rozhodovala Francie s Anglií (naši spojenci), že to byli ve skutečnosti naši nepřátelé, kteří si nás sice udržovali jako předsunutou pevnost proti Německu, ale považovali nás zároveň za vasaly a náš stát za něco dočasného a prozatímního.

Někteří důvěřiví lidé u nás věří ještě dnes, že Anglie bojuje za práva malých národů. K takové víře je ovšem zapotřebí důkladné dávky duševní lenosti, té lenosti, která vedla k naší národní pohromě v r. 1938. Neboť, kdyby si takový důvěřivý duševní lenoch jasně uvědomil historickou skutečnost, že jsme anglické a francouzské politice v Evropě dvacet let věrně sloužili a že Francie s Anglií s krutou bezohledností rozhodla na konferenci v Mnichově o našem osudu, rozdávajíc z našeho historického území to, co jsme ze své vůle mohli dáti sami a získati za to od Říše určité výhody, pak musí pochopiti, že Anglie jednala naprosto podle, jen ve svém vlastním zájmu. Tím, že Sudety postoupila Říši sama, jednala s námi nikoliv jako demokratická ochránkyně malých národů, ale jako absolutistický monarcha, který si přisvojil právo rozhodovati o osudu národů bez jejich vědomí. Kdybychom, třeba v poslední chvíli, byli mohli sami učiniti toto historické rozhodnutí, ze své vůle, kdybychom byli sami rozhodli o odstoupení Sudet Říši, třeba jen na základě skutečnosti, že nikdo nejde s námi a naši spojenci nás k tomu nutí, takže jiné řešení nám nezbývá, i tehdy byli bychom měli lepší postavení v situaci, ve které jsme se octli. Anglie rozhodovala autokraticky o nás bez nás, aby dosáhla odkladu války, kterou připravovala. Dnes ovšem vede tuto válku už jen pro udržení svého panství, protože její „státníci" neměli ani ponětí o tom, do jakého nebezpečí se vrhají tím, že chtějí mocí brániti sociálně revolučnímu vývoji v Evropě.

Tyto věci je nutno domýšleti, neboť právě na nich si můžeme uvědomiti, že nás Anglie nepovažovala za svobodný a samostatný národ a že ve chvíli, kdy toho potřebovala, nás bez-

ohledně odsoudila jako vojensky neschopný a tak chudý, že se vojensky nemohl vyzbrojiti. My jsme však měli vše, co je k válce nutné — ovšem jen k válce pro zájmy Anglie nebo Francie.

A kdo to byl, kdo o nás takto autokraticky rozhodl? Francouzský národ nebo národ anglický? Ani ten, ani onen. Pan Daladier, sluha francouzských kapitalistů, a pan Chamberlain, kapitalista anglický. Proti vůli lepší části svých národů rozhodli o nás tito skuteční vládcové a sobečtí kramáři. Tito dva mužové rozhodli sami o našem osudu, ačkoliv podle zásad demokracie, jejich i naší, měla rozhodovati vůle jejich i našeho lidu. Nakonec však lžidemokracie západu odhodila svou škrabošku, ignorovala naše státníky a brala zřetel jen na vůli anglického a židovského kapitálu.

Tyto věci jsou naprosto jasné a skutečnost, že někteří naši lidé je dosud nechápou, lze vysvětliti jen tím, že citová rozjítřenost byla příliš veliká a nových historických událostí tolik, že málokdo je schopen soustřediti se na hlubší promýšlení historických skutečností. Je však konečně nutno, abychom si jasně uvědomili, že *nejhorším národním ponížením byla pro nás chvíle, kdy anglický kapitalista Chamberlain, sobecký kramář, nás zbavil národní svéprávnosti a rozhodoval o nás bez nás,* domnívaje se, že je veliký státník a že může přelstíti Vůdce a říšského kancléře Hitlera a italského ministerského předsedu Mussoliniho tím, že projeví dobrou vůli k mírumilovnému vyrovnání na účet Čechů a ve prospěch Anglie, která tak získala rok času k dalším válečným přípravám. Toto ponížení našeho národa bylo tím hroznější, že mohl o nás takto svrchovaně rozhodovati anglický kramář, který dovedl sice dobře sloužiti kapitalismu, ale nepochopil vůbec dějinný vývoj a podceňoval schopnosti národa německého a italského. Byli jsme vasaly a stali jsme se obětí tak zvaných státníků, kteří byli ve skutečnosti jen oddanými služebníky mezinárodního kapitalismu a připra-

vovali zkázu vlastního národa, myslíce jen na záchranu svých žoků.

NAŠE POSTAVENÍ V ŘÍŠI JE NAPROSTO JASNÉ.

Uvažujeme-li tedy o tom, čím vlastně byl náš bývalý stát, dospějeme k závěru, že to byl jen dočasný dar, který nám daly západní velmoci za to, že jsme jim ve světové válce pomáhali. A jelikož nás tento pokus se státní samostatností stál více než dřívějších tři sta let „poroby" v Rakousko-Uhersku, vidíme jasně, že to byl dar, který nám přišel velmi draho.

Chceme-li reálně uvažovati o svých politických možnostech v Říši, musíme si tedy především ujasniti, že jsme byli vasaly západního kapitalismu. Ten, kdo byl vasalem jedné skupiny mocností, mohl snad plným právem býti učiněn vasalem jiné skupiny, jakmile první byla mocensky vyčerpána a pro své stáří neschopna k rozumnému vedení Evropy. Říše mohla docela klidně udělati z Čech a Moravy svého vasala, pod touže zástěrkou naší samostatnosti a s vojenskou disposicí ve prospěch Říše, jako tomu bylo dříve v poměru k Francii a Anglii. Říše jednala však mnohem čestněji. Utvořila Protektorát a dala nám autonomii v rámci Říše. Zahraniční politiku a vojenské i hospodářské věci řídí Říše, nám je určena plná autonomie vnitřní správy a autonomie kulturní. Výnos Vůdce a říšského kancléře ze dne 16. března 1939 o autonomii Protektorátu Čechy a Morava má pro nás velkou cenu: víme přesně, jaké je naše postavení a co můžeme a nemůžeme. Nemůže se už státi, abychom se mylně domnívali, že jsme svrchovaný a svobodný národ, zatím co jsme byli pouhými vasaly. Nebudeme už vyhazovati desítky miliard na vyzbrojení armády, abychom nakonec poznali, že válčiti nesmíme, protože nejsme svrchovaným státem.

Nyní, kdy přesně známe své postavení, můžeme národu dáti správnou politickou výchovu, vedoucí k říšskému a evropskému vědomí a odpovídající naší kulturní autonomii. Naše postavení

v Říši je dnes naprosto jasné, kdežto v demokracii a „spojenectví" se západními mocnostmi nám nejdůležitější zůstalo utajeno a projevilo se až ve chvíli nejrozhodnější jakožto naprostá nesvoboda našeho národa a nesamostatnost našeho bývalého státu. Dokud si neuvědomíme tuto skutečnost, zůstáváme stále jen politickými diletanty. Byli jsme jimi vlastně celých dvacet let, protože jsme nedovedli prohlédnouti skutečnou mezinárodní situaci. Tento diletantismus našich bývalých demokratických předáků nás přivedl na pokraj národní záhuby.

Pro socialisty konečně by mělo býti rozhodující také to, že v socialistické říši nemusí už hráti komedii, při níž socialističtí předáci kázali národu o socialismu, ale dobře věděli, že smějí dělati jen politiku kapitalistickou po vzoru Francie a Anglie.

Mezi reálně politicky myslícími lidmi nemůže býti sporu o tom, že *autonomie* v rámci Říše *dává nám únosnou životní základnu a umožňuje nám čestný poměr k německému národu,* zatím co dříve jsme byli čestní pouze my sami, kdežto naši „spojenci" si s čestností poměru k nám hlavu příliš nelámali. Říše nám neslíbila nic velikého, naopak mnohým se zdá, že autonomie je velmi omezená. Budeme-li však pokračovati v bedlivých úvahách o tom, jak jsme vlastně žili dříve a kam jsme dospěli a jak můžeme žíti nyní, dospějeme k poznání, že máme co dělat, abychom stačili na úkoly, které nám ukládá povinnost autonomii si udržet. Že jsme nestačili na úkol udržeti si vlastní stát a národní svobodu, ukázali jsme dostatečně. Nedovedli jsme to především proto, poněvadž jsme si neujasnili, jaké jsou naše povinnosti a jaká je naše skutečná situace.

ÚKOLY NAŠÍ INTELIGENCE.

Jak tomu bylo s naší svobodou kulturní?

Panovačnost a roztahovačnost všech intelektuálních přisluhovačů starého řádu vytvořila u nás stejně jako ve Francii a v Anglii skutečnou diktaturu reakčního myšlení, takže nositelé nových myšlenek, kteří se nespokojovali se socialistickým ná-

zorem 19. století, nýbrž usilovně zápasili o poznání problémů století dvacátého, byli umlčováni a jejich ohlas ve veřejnosti byl nepatrný. Říše nás osvobodila od myšlení století 19. a zanesla k nám nejen myšlenky století dvacátého, nýbrž dává nám také mocenské možnosti, abychom tyto myšlenky mohli konečně i u nás rozšiřovati a uplatňovati. K tomu, aby rovněž náš národ se mohl v nové Evropě plně uplatniti, je ovšem třeba, aby také naše inteligence pochopila, že německá a italská revoluce myšlení zakládá jako revoluce duchovní novou epochu dějinného vývoje.

Naši inteligenci čekají velké úkoly. Pro budoucnost národa musí pracovati hlavně dvěma směry: 1. *Ujasniti nám omyly minulosti,* abychom si z nich mohli vzíti poučení pro budoucnost a 2. *otvírati nám obzory nové dějinné epochy.* Je třeba odpověděti na otázku, zda jsme vůbec jako národ byli zralí pro skutečnou svobodu a státní samostatnost. Někteří mladší vědečtí pracovníci vyslovují již dnes, ovšem jen soukromě, názor, že jsme pro národní svobodu a státní samostatnost zralí nebyli a to ani pokud jde o historické uvědomení, ani pokud jde o světový rozhled politický a hospodářský. Kdyby naše inteligence neměla dosti duchovní síly a dosti odvahy k nutné národní sebekritice a nedovedla připraviti národní duchovní reformaci, pak by náš národ byl opravdu odsouzen k zániku, protože bez životných ideí národ nemůže žít.

ZÁVIST A LÍTOST. — MOŽNOST UPLATNĚNÍ V ŘÍŠI.

Skutečnost, že to byli právě Němci, kteří objevili evropský styl sociální revoluce, styl, který vedl k positivním výsledkům, tato skutečnost nejvíce trápí naše bývalé marxisty a náš lid vůbec. Chceme-li se dobrati kořenů, ze kterých roste prozatímní neochota českého lidu, aby pochopil současné dění, musíme si uvědomiti, že je to jednak závist a jednak lítost. Bývalý demokratický režim líčil naše státní osamostatnění jako zázrak

dějin a my — nechápajíce, jak se na to dívají západní kapitalisté — považovali jsme se mylně za spolutvůrce tohoto zázraku. V úspěších Masaryka a Beneše se viděl tak trochu každý Čech a pokrýval se jejich slávou, i když si to neuvědomoval. Tím, že tyto úspěchy se ukázaly mylnými a přivedly nakonec národ na pokraj záhuby, trpí všichni Češi bez rozdílu.

Pokud jde o ztrátu našeho bývalého státu, je nutno si uvědomiti především, že jsme byli jednostranně zajištěni pouze Francií. Francie sama nebyla však dosti silna a zajišťovala se pomocí Anglie. Jestliže padla Francie a padá i Anglie, musíme pochopiti, že pád našeho státu by byl dříve či později neodvratný a že nejpozději by bylo došlo k němu v červnu 1940 po pádu Francie. Naší chybou bylo, že jsme neviděli nebezpečí, jaké pro nás vyplývalo z úpadkovosti Francie a Anglie a na druhé straně jsme nedovedli pochopiti mladistvou sílu Německa a Italie. Nejhorší však bylo, že jsme nebyli svrchovaným státem. Nesmíme zapomínati, že když jsme se chtěli opříti také o sovětské Rusko a udělali s ním spojeneckou smlouvu, Anglie tuto smlouvu neuznala tak dlouho, dokud jsme ji nedoplnili dodatkem, že Rusko může nám přijít na pomoc jen se souhlasem Anglie. Protože jsme byli v područí anglického kapitálu, musili jsme se podrobiti a smlouvu s Ruskem oslabiti tím, že jsme se vydali na milost a nemilost Anglie. Taková je pravda a tuto pravdu by měl každý venkovský učitel vykládati lidu v přednáškách místních osvětových komisí i v nejzapadlejší vesničce.

Náš pan státní president dr. Hácha zdůraznil již několikráte, že *pro národ není tak důležité, aby měl svůj stát, jako to, aby zachoval svou existenci.* Svůj stát jsme ztratili vlastní vinou proto, že jsme šli stále otrocky s liberalismem a kapitalismem, ačkoliv v poslední době, kdy Německo už bylo silné a mohlo nás chrániti před pomstou Anglie, jsme mohli klidně jíti s Německem. Slováci, kteří po této stránce byli v jednání samostatnější než my, dosáhli vlastního státu právě ve chvíli, kdy my jsme jej ztráceli. To jistě stojí za uváženou!

Nejdůležitější však jest, že v Říši se nám dostává hlavních předpokladů pro stmelení našeho národa a pro nastoupení skutečně socialistického směru v naší národní politice. Tím se pevně zapojujeme do budoucího socialistického vývoje Evropy a stojíme na pevné základně hospodářské, zatím co západní „demokratické" státy budou po skončení soudobého konfliktu těžce zápasiti o svou hospodářskou základnu a po těžkých vnitřních zápasech dospějí nutně k stejnému hospodářskému a sociálnímu systému, jaký zavedla Říše.

Naproti tomu zejména naše mladší generace nesmí zapomínati na to, že zřízením Protektorátu nebyli jsme nikterak zbaveni možnosti politického vyžití. Máme svou autonomní správu, ve které se naše politické talenty mohou uplatňovati ve prospěch národa. Jsem pevně přesvědčen, že vynikající české talenty politické se budou moci uplatniti i v politice říšské, dorostou-li takového formátu, aby Říše uznala jejich schopnosti a nutnost jejich využití. Již dnes naskýtají se velké možnosti našim vynikajícím talentům na poli politické filosofie. Styk s říšskou politickou kulturou rozšíří náš politický obzor, kteří dříve vinou Francouzů a Angličanů byl velmi omezen. *Zajištěná národní existence nám umožní, abychom se oddali intensivní duchovní práci a vynutili si respekt a uznání.* To musí býti naším ideálem, neboť jak ve své pražské přednášce řekl jasně dr. Dietrich, *národy nové Evropy budou hodnoceny podle výkonu.*

KAPITÁL VE SLUŽBÁCH NÁRODA. — OD KAPITALISMU K SOCIALISMU.

Náš lid musí býti veden k velkorysejšímu myšlení. Což není právě pro 98 procent národa největší výhodou to, že jsme byli zbaveni kapitalistického způsobu hospodářství a zapojeni na hospodářský systém protikapitalistický, socialistický a národní v pravém slova smyslu?... Jak řekl Vůdce a říšský kancléř Adolf Hitler v památné řeči k německým dělníkům na podzim 1940: „Dříve sloužil národ hospodářství a hospodářství sloužilo

kapitalismu. My jsme tuto zásadu obrátili: Kapitál slouží hospodářství a hospodářství slouží národu."

Konečně čteme ve všech německých publikacích, že *vedoucí ideou německého hospodářského systému je zájem národního společenství, služba národnímu celku.* Tento hospodářský systém se buduje i u nás. Snad to částečně postihne některé naše kapitalisty, kteří ve svém „podnikání" byli příliš zařízeni jen na vykořisťování národa, ale rozhodně to nepostihne nijak tragicky zdravé podniky, které vyráběly účelné zboží. Naopak: hospodářští odborníci zjišťují, že jsou zde nové vyhlídky a možnosti. Ale i kdyby naši kapitalisté byli v něčem omezeni (ve své libovůli protisociální a protizaměstnanecké, která byla libovůlí proti národnímu zdraví a rozkvětu!), *nesrovnatelně větší význam má* přece *onen prospěch, který z řízeného systému hospodářského bude míti národní celek.* V řízeném hospodářství se především pomáhá i podnikateli tím, že stát se stará o zaměstnanost podniků a projeví-li se v některém odboru výrobní stagnace, zasahuje stát, aby udržel chod výroby v normálním stavu. To znamená pravidelné a zajištěné zaměstnání pracovníků a tudíž stabilní důchod pracujících vrstev. Jaký to má význam pro obchod a drobné živnosti, není třeba zvlášť zdůrazňovati. Staré teorie o kapitálově silných národech jsou poraženy. Němci vidí bohatství národa spíše v práci, v množství vynálezů, než ve sklepních zásobách zlata. Neboť vynálezy dávají množství další práce a zajišťují stále nový rozmach průmyslu, zatím co zlato leží mrtvě ve sklepě a ujídá ve svých úrocích z práce dělnictva neproduktivní zisk pro svého majitele. Hospodářský kapitalistický systém viděl bohatství národa jen v kapitálu, zamlčuje ovšem, že toto bohatství je majetkem toliko nepatrné vrstvy, zatím co lid je nucen platiti ve zvýšených daních státní dluhy, které ve všech kapitalistických a demokratických státech vzrůstaly do nekonečna. Naproti tomu kapitál vynášel 4, 15, nebo i 20 procent důchodu (u nejvýnosnějších papírů také 25 a 30 procent). O to se ovšem zmenšoval reálný zisk, který pracovníci vytvořili svou produktivní prací. Zapomíná se již na to,

kolik soukromých podnikatelů zkrachovalo v demokracii pro nedostatek provozovacího kapitálu a jak jejich závody zhltly banky?

Říše vyvolala u nás blahodárný zjev, k němuž bychom z moci lidu sotva kdy dospěli, že totiž náš kapitál se musí dáti do služeb národa, jako to musel učiniti kapitál německý a italský. Demokracie páchala na národě veliký podvod také po této stránce. Zásadně užívala pojmu „národní kapitál" a „národní hospodářství". Ale kdo kdy viděl nějaký skutečně národní kapitál? Kde má demokratický národ svůj národní kapitál? Chudáci! Každý národ má jen dluhy, za které ručí před celým světem jako nositel státu, ale kapitál mají kapitalisté ve svých soukromých pokladnách. A rozhodně jej nepovažují za kapitál národní, nýbrž za kapitál svůj a své rodiny. A za to, že tento kapitál mohli vydělati na národní práci, osvojovali si ještě právo rozhodovat o všem v národních věcech. Proto říkali národní hospodářství, ačkoliv šlo jen o hospodářství několika set kapitalistických rodin, hospodářství, na které národ stále doplácel novými státními dluhy a vyššími daněmi přímými i nepřímými!

Kdo nevidí hospodářský pokrok v tom, že národně socialistický stát podvázal soukromý kapitál a disponuje jím podle uvážení své vlády, dávaje majiteli jen občanský úrok a možnost velmi omezené disposice, ten ovšem nikdy nebyl pokrokovým a sociálně cítícím člověkem. Kdybyste jen věděli, páni pokrokáři, volnomyšlenkáři a kavárenští socialisté, jaké čistě buržoasní sklony projevujete tím, že vzdycháte po starém kapitalistickém řádu, zatím co jste léta lidu namlouvali, že jste skuteční pokrokáři, socialisté, ba dokonce i komunisté a revolucionáři! Lži šeptané propagandy, které kapitalistické a židovské vrstvy šířily v našem národě v počátcích Protektorátu a tím bránily přilnutí národa k Říši, doufajíce ještě v návrat kapitalistického režimu, byly přijímány jako pravdy a skutečnosti v době, kdy historie mílovými kroky kráčela od kapitalismu k socialismu: Nechápalo se, že to bylo kořistnictví kapitalistů a Židů, kteří pro svůj zisk vlekou raději celé národy proti logickému vývoji

dějin, třeba až na válečné jatky jako Francie a Anglie, než by se přiklonili k pokroku a sociálnímu vývoji. Celé národy tím trpí a tonou po léta v zoufalství a v duševním zmatku jen pro nejnižší materiální zájmy kapitalistické vrstvy, která je převážně židovská a nikoliv národní.

NESOCIÁLNOST NAŠEHO BÝVALÉHO REŽIMU. — NOVÝ DUCH.

Sociální opatření, která u nás zavedla Říše, jsou jasně patrna a nikdo je nemůže popírat. Tu a tam se však poukazuje na to, že v Německu jsou vyšší platy než u nás. Zapomíná se ovšem dodati, že Německo má řízené hospodářství a národně socialistický režim již osmý rok, kdežto my jsme v Říši teprve dva roky a sami jsme si dosud národně socialistický režim nevybudovali.

Sociální režim Říše začal u nás péčí o drobné zaměstnance. Platy zemědělských dělníků byly hned při prvním opatření v některých kategoriích zvýšeny až o 100 procent, což v demokracii bylo naprosto nemožné. Byly dále zlepšeny platy zaměstnanců průmyslových a nezapomnělo se ani na zaměstnance veřejné, kterým náš bývalý stát platy pouze snižoval. Říšská opatření dospěla nyní k tomu, že platovou a mzdovou politiku převzala úplně říšská státní správa, takže nebudou již dělány ani kolektivní mzdové smlouvy, které bývaly výsledkem úmorného jednání a pod tlakem stávek vedly často jen k nepatrnému zlepšení mezd, nýbrž státní dozorčí orgány budou samy určovati výši mezd a platů podle příslušné sociální úrovně toho kterého zaměstnaneckého oboru.

Také zdravotní podmínky v továrnách a v závodech se péčí německých dozorčích orgánů radikálně změnily. Jsou to opatření, jakých se dělníci leckde dožadovali marně po celých dvacet let bývalého státu. Proč? Protože pro tato opatření jsme měli jen živnostenské inspektory a nad nimi nebylo již další kontroly. Naše státní administrativa byla prolnuta vesměs ka-

pitalistickým duchem a proto byla vždy na straně zaměstnavatelů a podnikatelů. Okresní hejtman si ani netroufal jíti na prohlídku do továrny a dohlédnouti na živnostenského inspektora, protože se musil obávati, že podnikatel vlivem své politické strany se mu pomstí zhoršením jeho existence. Takové byly neblahé vlivy našeho stranictví. Proto naši hejtmani nemohli dělati ani zdaleka to, co dnes pro zdravotní opatření v továrnách dělají někteří říšští zemští radové (Landráti).

Není jistě třeba, abychom zde vypočítávali všechna sociální opatření, která Říše učinila v našich zemích za uplynulé dva roky. Jsou dostatečně známa z denního tisku a ví se také, že v nich je a bude pokračováno proto, že jde o zvýšení našich hospodářských a sociálních číslic na říšskou úroveň. Je však nutno připomenouti, že Říše takřka rázem odstranila našich 700.000 nezaměstnaných, zvýšila pronikavě platy zaměstnanců na denní plat (nekvalifikovaných dělníků, tak zvaných nádeníků), kteří byli dříve vykořisťováni nejvíce a to i samotným státem.

Kapitalistický stát, jaký jsme měli dříve, byl tak nesociální, že zaměstnával desetitisíce lidí za žebrácký plat 500 až 600 korun měsíčně. V Říši něco takového neexistuje. U nás bylo ovšem velmi těžké zlepšiti tento zoufalý nesociální režim, protože nám veřejných zaměstnanců značně přibylo a jejich platy pohlcovaly polovinu protektorátního rozpočtu, čili polovinu daňového výnosu našich zemí. Platy drobných zaměstnanců byly zlepšeny aspoň částečně a nyní právě z nařízení pana říšského protektora začíná velké pensionování všech starších veřejných zaměstnanců, aby těm, kteří zbudou, mohly býti platy upraveny podle sociální úrovně. V našem dřívějším režimu politické strany, nemohouce svým voličům dáti nic jiného než kousek protekce pro získání zaměstnání nebo zaopatření dospívajících dětí, vnutily do státních služeb tolik lidí, že stát ani při nejlepší vůli nemohl platiti mzdy odpovídající sociální úrovni a životním potřebám národa. Křiklavé to bylo zejména u pošt, jed-

noho z nejvýnosnějších státních podniků, kde se vyskytovaly dokonce i platy 250 korun měsíčně.

Takto nesociálně si stát počínal z vůle přemocných kapitalistů. Neboť jestliže u státu existovali zaměstnanci s platem 250 K měsíčně a praktikanti (absolventi vysokých škol) s platem 300 K měsíčně, proč soukromí podnikatelé by nemohli platiti mladým písařům a písařkám na stroji také jen 100 K měsíčně? A jak mladý právník, koncipient u advokáta, neměl býti spokojen s 800 K měsíčně, jestliže ve státní službě jej čekalo jen 300 K?

Nyní tedy zavanul k nám zcela jiný duch a doufejme, že trvale. Další přijde po válce. Ale hlavní, čeho si můžeme vážit, je skutečnost, že sociální duch Říše působí již i na naši buržoasii a že již mnoho lidí se přibližuje lidu. Myšlenka národní solidarity proniká do všech vrstev a sociální opatření se stala základem a hlavním zájmem naší domácí politiky v mezích autonomie. Je sice pravda, že zatím se ještě často na české straně více mluví než dělá, ale to se časem jistě změní.

Žijeme tedy nyní ve státě, jehož základem je lid a jeho spokojenost. V našem bývalém kapitalistickém státě tvořili základ kapitalista a jeho inteligentní přisluhovači. To si musíme zvlášť jasně uvědomiti. Dnes začíná vstupovati do dějin věk lidu nejprve hmotným zabezpečením lidu a potom náležitými možnostmi jeho kulturního rozvoje. Kulturně vyspělý lid bude pak nastupovati do veřejné správy a do duchovního národního vedení, odkud vytlačí všechny stoupence starého kapitalistického řádu. Pak budeme skutečné demokracii mnohem blíže než v kapitalisticko-demokratické zástěrce, která kryla největší protilidové zločiny.

ÚKOLY MLADÝCH. — NOVÉ POJMY Z NOVÉ OBLASTI PŘEDSTAV.

Úsilí o uskutečňování socialismu cestou evoluce je především věcí mladých lidí, kteří nejvíce trpěli starým liberalistickým řádem. Dnes, jak řekl pan státní president, mají mladí možnost

vésti a spravovati národ právě tak jako mladí lidé v Německu a v Italii. Mladá česká generace musí si ovšem uvědomiti, že bez práce nejsou koláče. Chce-li v nových poměrech hráti roli, jaká přísluší mladým a průbojným lidem, musí především průbojnou být. Ale ani průbojnost by jí nebyla mnoho platna, kdyby nebylo nové sebevýchovy odpovídající novým historickým úkolům českého národa a dějinnému poslání Říše. Doposud většina mladých lidí věří stále ještě politickým chytristikám starých politiků a stará se ještě teď většinou jen o drobné věci ze dne na den, takže je neschopna chápati dějinný vývoj s vyšší perspektivy a zasahovati aktivně do národního života, jak je toho třeba v zájmu Říše a nové Evropy. Staří udržují mládež i mužnou mladou generaci v povrchním nazírání na dějinný vývoj proto, že čím déle zůstanou mladí politicky naivními, tím déle se staří udrží na vedoucích místech a budou se tam udržovati proto, že národ nebude moci dodati Říši schopnější a zdatnější mladé pracovníky.

Mladí si musí uvědomiti, že jsou jim přístupny všechny možnosti ve vedení naší autonomie. Sami se musí ovšem postarati o řádnou politickou a dějinnou sebevýchovu, která jim umožní pochopiti novou evropskou politiku a novou funkci, ke které chce Říše dovésti Evropu v zájmu všech evropských národů. Zde především platí slova, která pronesl říšský tiskový šéf dr. Otto Dietrich ve své přednášce „O duchovních základech nové Evropy" na pražském hradě dne 20. ledna 1941:

„Pochodeň ducha, nesená odvážnými muži, ozařovala vždy cesty lidstva. Takové nosné myšlenky, které přivádějí zákony života zpět do vědomí národů, měly za všech dob rozhodující vliv na vývoj evropských kulturních národů, povznášely je, byly-li tyto národy mladé a plné životní síly, a srážely je k zemi, šlo-li o národy přežilé, které začaly stařecky slábnouti.

Dění našich dnů je velké a mohutné. Převraty, které jindy zrály k vývoji po staletí, uskutečňují se v průběhu několika let. Myšlenky, které obepínaly svět, blednou. Myšlenkové budovy, které byly zdánlivě neochvějně pevné, se začínají kymáceti.

A z trosek starého a minulého vystupuje před námi nový obraz světa. Kdo z nás by mohl pochopiti dnešní dění, které vytváří osudy národů, jen s pouhého hlediska toků událostí, pod úzkým zorným úhlem každodenního života? Jen z perspektivy velkého vývoje lidstva nabývá toto dění podoby posvěcené duchem! Pochopiti je, lze jen v pojmech nového světa představ!"

O tyto nové pojmy z nové oblasti představ jde v naší mladé generaci především. Vůdce a říšský kancléř pravil v novoročním projevu 1940, že nastupuje věk lidu. Mýlil by se tragicky každý, kdo by se domníval, že toto tvrzení jest jen pouhým politickým argumentem. Téměř v celé evropské filosofii posledních deseti let se setkáváme s tušením, že věk lidu je skutečně nejen něco velmi skutečného, ale také nezbytně nutného pro další vývoj lidstva. Novověk byl věkem měšťáctva a kapitalismu. Výsledky soudobé války ukazují, kam dovedla národy buržoasie s plutokracií a kam vede národy lid jako nový činitel dějinný v oddané víře v dějinné poslání národa. Jsme již na cestě z novověku k věku novému. Dr. Dietrich zdůraznil ve své přednášce „O revoluci myšlení" i v nedávné přednášce pražské, že jsme již přestoupili práh nového věku lidstva. Úkolem věku lidu jest, aby obrovských možností daných lidstvu technikou bylo využito k spravedlivému zaopatření všeho lidu, všech národů, celé evropské pevniny a celého světa. Lidstvo bude stupňovati své tvůrčí schopnosti. Dělník nebude již otrokem stroje a jeho majitele, nýbrž stroj bude také služebníkem dělníkovým. Lidu budou dány možnosti kulturního rozvoje, který umožní vyšší vývoj lidstva vůbec.

Základem těchto vývojových možností lidstva je sociální spravedlnost pro všechny a hospodářský rozmach kulturně plodných národů. Nezapomínejme, že Evropa je mateřskou pevninou veškeré moderní kultury lidstva. Asie dává světu sílu jen svou tělesnou mnohostí, Amerika jen svou technickou obrovitostí. Kulturní vyvážení může však dáti jen Evropa. Bez Evropy, za jejíž obrodu bojují Německo s Italií, ztratil by svět svou kulturní rovnováhu.

1890 — 1941. — SOUDÍME A SROVNÁVÁME.

1. Léta 1890 až 1914 byla pro nás obdobím zdravého národního rozvoje. V rámci Rakousko-Uherské říše mohli jsme dosáhnouti autonomie, avšak někteří naši předáci věřili, že nám bude lépe jako samostatnému státu. Své dočasné a zdánlivé osamostatnění jsme zaplatili tím, že jsme se dali do služeb zestárlých úpadkových národů a byli jsme takto vytrženi z přirozené spolupráce s národem německým.

2. Po celých dvacet let zdánlivé národní svobody a zdánlivé státní samostatnosti náš národ, který byl ve skutečnosti hospodářským, politickým i kulturním vasalem světového kapitalismu a jeho židovských vládců, mrzačil se duševně i fysicky nesociálností kapitalistického řádu a promrhal všechnu sílu, kterou nashromáždil v letech 1890 až 1914.

3. Zatím co po vzoru západu jmění a dobré existenční možnosti byly výsadou starších generací, mladá generace, budoucnost národa, propadala zoufalství.

4. Zatím co naše horní a střední vrstvy užívaly po boku západních velmocí hmotného blahobytu, klesala naše porodnost a naše nejnižší vrstvy byly zločinně zanedbávány.

5. Náš vasalský poměr k západním kapitalistickým mocnostem nám vzal veškeru možnost svobodné vlády nad našimi národními věcmi, takže jsme se nemohli přikloniti včas k mocnostem pokroku, vůči nimž naši spojenci zaujímali nepřátelské stanovisko.

6. Naši spojenci, neschopní postaviti se proti síle národů pokroku, odkryli konečně karty a ukázali nám na konferenci v Mnichově, že nejsme ani svobodný národ, který může rozhodovati sám o sobě, ani samostatný stát, jehož zástupci by se mohli zúčastniti rozhodujícího jednání.

7. Z rozhodnutí našich spojenců, kterým jsme dvacet let oddaně a otrocky sloužili, ztratili jsme část bývalého historického území našeho někdejšího království — Sudety.

8. Naši spojenci po tomto rozsudku nám sice slíbili záruku

nových státních hranic, ale nedali nám ji. Tak jsme se stali uprostřed Evropy státem, jenž neměl ani dosti sil a možností k sebeobraně, ani dosti možností k smrti. Byli jsme vasalem, kterého jeho spojenci nechali na holičkách. Tehdy byl náš národ na pokraji zoufalství.

9. Za této tragické situace, když slovenský národ si vytvořil vlastní stát, opřený o silnější mocnosti než byl bývalý stát československý, rozhodla se naše tehdejší vláda, dík státnickému vědomí presidenta dr. Háchy, požádati Velkoněmeckou říši o ochranu.

10. Velkoněmecká říše, která měla zájem o to, aby náš národ se vrátil do přirozeného prostoru svého vývoje a nesloužil stárnoucím a neschopným národům, přijala nás do své ochrany, vytvořila Protektorát Čechy a Morava a dala nám autonomii.

11. Náš národ, ačkoliv tento historický vývoj s počátku vůbec nechápal, pocítil pevnou půdu pod nohama. Naše autonomní vláda, třeba podléhala ještě zákulisním reakčním vlivům, byla přece nucena učiniti řadu dobrých sociálních opatření.

12. Říše nám otevřela cestu k regeneraci národní i sociální. Po ztrátách, které jsme utrpěli v otrockých službách světovému kapitalismu, máme dnes jako národ možnost načerpati nové síly a najíti nový životní smysl v poctivé spolupráci s národem německým na dějinném díle světového socialismu.

13. Zřízením Protektorátu Říše nám dala možnost čestné spolupráce s národem německým a s ostatními národy Evropy i světa, které usilují o skutečný socialismus a nastolení věku lidu po mrtvém věku kapitalismu. Záleží jen na našem rozumu a na naší čestnosti, abychom se stali dobrými spolupracovníky nového evropského a světového tvůrčího vývoje.

KONEC NEČINNOSTI. — NOVÝ TYP NÁRODA.

Revolučnost doby, kterou prožíváme, chápe dnes už většina lidí, ale málokdo dospěl dosud k poznání, že s touto revolucí je nutno jíti vpřed, chceme-li existenci svého národa zachovati a

zajistiti pro budoucnost. Zdá se zejména, že naše inteligence se domnívá, že může pokračovati v pohodlných a neplodných debatách a čekati, až se revoluce provede sama.

Této nečinnosti musí být konec. Německý národ stojí dnes v čele světové sociální revoluce, protože boří nejstarší a nejmocnější pevnost světového kapitalismu — Anglii. Kdybychom byli opravdovými stoupenci světové sociální spravedlnosti, zda bychom neměli pomáhati německému národu ze všech sil? A zda by to neměla činiti celá Evropa?

Chápeme-li německo-italskou revoluci proti západním plutokraciím jako nutnou a jediné možnou vývojovou etapu evropského socialismu, musíme této revoluci dáti k disposici všechny své pracovní síly. Celý náš národ musí aktivně pracovati na všech úkolech, jež nám v této době ukládá jednak vlastní potřeba řízeného hospodářství v době válečné, jednak říšská potřeba bezvadného chodu našeho průmyslu, naší dopravy a naší vnitřní správy.

Dále můžeme Říši dáti plné pochopení v jejím boji a to aktivnějšími zásahy na poli spolupráce národa českého s národem německým, abychom tak dali ostatním národům Evropy příklad, že jsme již pochopili podvody liberalistického řádu a kapitalistického režimu, schovaného za zástěrkou demokracie, a že pokrokovost říšského režimu a novoevropského sociálního řádu stává se i naším ideálem.

Národní socialismus, který vytvořil nové Německo, vytvořil také nový typ evropského národa, v jaký by se měly přetvořiti všechny evropské národy, chtějí-li se zbaviti rakoviny úpadku a nabýti nové životní síly. Když pak Říše v sebeobraně zesílila tak, že může nyní tvořiti novou Evropu, znamená to, že obrozený německý národ vlastní silou umožňuje obrodu národů celé Evropy.

Jde především o osvobození od tupého maloměšťáctví, které snižovalo úroveň duchovního života všech národů opírajíc se o nemravný společenský řád vytvořený Židy a kapitalisty.

Jestliže tedy německý národ pozdvihuje všechny evropské národy k novému zdravějšímu životu, nová Evropa o zdravých hospodářských a sociálních základech bude pozdvihovati celý svět v úsilí o obrodu podle evropského vzoru.

V tom záleží světový význam národně-socialistické revoluce a vítězství Velkoněmecké říše v soudobém vývoji.

ČEHO JE ZAPOTŘEBÍ? — ODVAHY K PŘEKONÁNÍ POTÍŽÍ.

Obavy o život našeho národa staly se zbytečnými ode dne, kdy skončil náš dvacetiletý vasalský poměr vůči Francii a Anglii, který jsme mylně považovali za samostatný stát. Přece však v první chvíli po hrozném úderu téměř všichni podléhali cizí propagandě, která tvrdila, že bez státu hrozí našemu národu zánik.

Bylo dosti nekritických a nemyslících lidí, kteří věřili tomuto propagačnímu bluffu, zapomínajíce, že jsme prožili bez vlastního státu nejen tři sta let pod vládou Habsburků, ale také několik století ve svaté římské říši národa německého a že Přemysl Otakar I. dostal od německého císaře dědičný královský titul a královské léno.

Tvrdím-li, že obavy o život našeho národa jsou zbytečné, neznamená to ještě, že pro náš národ není nebezpečí ustrnutí, duchovního úpadku a odumření. Toto nebezpečí zde je a není nepatrné. Každému zdravému člověku je však jistě naprosto jasné, že pouhým vzdycháním, sentimentálním bědováním a řečněním o nebezpečí, ve kterém se náš národ octl po ztrátě bývalého státu, budoucnost našeho národa nebude zajištěna.

Čeho je tedy zapotřebí? Aby všichni u vědomí nové historické situace začali klidně přemýšleti o tom, jak zajistiti budoucnost národa i v nových poměrech, které se novým uspořádáním Evropy a světa stávají jistě na několik století uspořádáním pevným a nezměnitelným.

Ti Češi, kteří jen sentimentálně vzdychají nad ohroženou a nezajištěnou budoucností našeho národa, nedělají vedle sentimentálního bědování nic jiného než že se oddávají slabošským nadějím, že se vrátí staré mocenské uspořádání a my z moci Anglie a Francie dostaneme opět svůj bývalý stát. Vítězným postupem říšských vojsk proti Polsku, Belgii, Francii a Anglii zmenšovaly se sice tyto bláhové naděje našich lidí, ale i když u většiny klesly třeba až na bod mrazu, nevyrostlo na jejich místě nic kladného. Čechové se začali smiřovati s tím, že západ prohraje a že bývalý stát Čechů je ztracen. To je první etapa. Ale kde je pochopení, že život národa je nutno organisovati tak, aby nebyl ztracen národ?

Přiznejme si upřímně, že u nás doposud velmi málo lidí přemýšlelo a přemýšlí o nové situaci našeho národa, Německa a Evropy tak intensivně a poctivě, aby se promyslili k pocitu odpovědnosti za budoucnost českého lidu. Někteří si říkají, že Němci dosud nevyhráli. Jiní podléhají zahraniční propagandě, která tvrdí, že Němci sice tentokráte vyhrají, ale Francie s Anglií se za několik let vzchopí k odvetné válce a potom Němce porazí. Malá skupina lidí rozšiřuje naději, že si pro nás přijde sovětské Rusko. Charakteristickým znakem všech těchto skupin je však duševní pohodlnost, nechuť k myšlení o tom, jak žíti a pracovati, abychom nebyli chudáky, kteří duševně živoří, spokojujíce se dětinskými nadějemi, ale nejsou s to podniknouti něco samostatného, projeviti vlastní vůli a pracovati k tomu, aby existence národa byla zachována a aby byla zajištěna jeho budoucnost.

Je nutno všímati si toho, že nám rostou noví lidé, kteří hledají a nalézají nové cesty pro náš národ. Můj redakční spolupracovník, spisovatel dr. Emanuel Vajtauer, vydal nedávno knížku, kterou by měl čísti každý Čech, jenž chce pro budoucnost národa udělati více než sentimentálně vzdychat. Knížka, nazvaná „Malé národy v nové Evropě" končí tímto pozoruhodným závěrem:

„Věřím, že mladé pokolení české bude chtít už jednou provždy zbavit se onoho komplexu malosti, který se ponenáhlu zajídá nám do mozku jako rakovina. Úkolem této generace je učinit jednou pro věčné časy konec úzkostem, kterými jsme se naplnili. To je aktivita, kterou můžeme rozvinout. Neboť je jen jediná cesta. Vytvoření velkého životního prostoru společného pro Němce, nás a všechny národy evropské. Tímto prostorem je Sjednocená Evropa a její tropický doplněk — Afrika. V tomto prostoru dostane naše duše křídla a náš duch rozlet. Víme, že jsou tu nebezpečí. Obtíže, plynoucí ze vzájemné nedůvěry, výchovou vštípené, z různých povah a z různě napjatého luku vůle. *Ale chceme být odvážní. Chceme toto nebezpečí podstoupiti, neboť je to jediná cesta do velké a statečné budoucnosti.*“

Jde tedy o obtíže a o odvahu, s kterou chceme tyto obtíže překonávati. Chceme všichni? Dosud ne. Ale jistě alespoň všichni ti, kteří přestali býti sentimentálními a dívají se statečně skutečnostem v tvář přemýšlejíce, jak se těmto skutečnostem přizpůsobiti a jak se vyzbrojiti proti obtížím, které z nich vyplývají.

A máme snad obtíže pouze my, Čechové? Nemají stejné obtíže Norové, Belgičané, Holanďané, Francouzi, Rumuni, Maďaři, Jugoslávci a Bulhaři, nemají konečně podobné obtíže i Němci a Italové, stejně jako Japonci a Rusové — a také ovšem, a největší, Angličané? Myslím, že ano. Neboť onen nový, celoevropský vývoj, který začal u nás, pokračuje nejen v celé Evropě, ale v celém světě. Je to boj nového socialismu se starým liberalismem, který vyrostl do světového měřítka.

Byl učiněn pokus odstraniti ze života evropských národů liberalismus a nastoliti nový evropský řád, jehož základy tvoří německý národní socialismus, italský fašismus a ruský komunismus. Z tohoto základu se vyšlo, aby byla zdolána první obtíž, totiž potření nepřátel dějinného pokroku, kteří válečnou mocí chtěli potlačiti evropský sociální vývoj. Válečné spojenectví Německa a Italie zdolává odpor zpátečníků, kteří chtěli zame-

ziti pokus o odstranění liberalismu a nastolení nového sociálního řádu. Vedle válečného spojenectví německo-italského působí však na straně pokroku také hospodářská spolupráce Sovětského svazu a spojenecká pohotovost Japonska.

Věřím ve vítězství evropského sociálního vývoje. Nemám o něm pochyb, ani kdyby se na stranu světového kapitalismu postavily Spojené státy severoamerické. Naopak, domnívám se, že by to bylo evropské věci jen k prospěchu, neboť pak by se spojila celá Evropa, aby vyvrátila poslední opěrný bod světového kapitalismu — Ameriku. Evropa se nemůže dát zadržet ve svém sociálním vývoji a také se zadržeti nedá. Zárukou toho jsou nejen odhodlání a síla národa německého a italského, nýbrž také evropské uvědomení ostatních národů.

Jsem pevně přesvědčen, že první velká obtíž — válka se světovým kapitalismem a Židovstvem, bude vítězně překonána. Potom budou však všechny evropské národy státi před úkolem vytvořiti novou sjednocenou Evropu a vésti duchovně také ostatní svět k takovému novému pořádku, aby s novou Evropou mohl spolupracovati. Nebudou to malé úkoly, nýbrž naopak větší, než se dnes tuší. Všechny musí býti však zdolány, jestliže Evropa a lidstvo chtějí žíti lépe a zdravěji.

MUSÍME SI POMOCI SAMI. — ČEŠI A ČECHÁČKOVÉ.

Co z těchto úvah vyplývá pro nás všechny?

Především přestaňme myslit v bláhovém rozměru „kdyby", „jestli" nebo „až". Není už žádného „kdyby Německo prohrálo", není už naivních nadějí „jestli Anglie nebo světový kapitál vyhraje", není již žádného „až nám někdo jiný pomůže". *Musíme si pomoci sami.* Musíme spoléhati jen na sebe. A nejen to: Musíme si konečně uvědomiti, že se především my sami musíme starati o své věci. A budeme-li své národní věci ve slohu nové Evropy dělati dobře, pak teprve máme právo na naději, že nám trochu pomohou také Němci. Chápu samostatnost národa

tak, že národ musí mít vlastní vnitřní sílu rozumu, citu a vůle, aby byl schopen nového života ze své vlastní podstaty a nikoliv z pomoci někoho jiného. Spoléhali jsme se příliš na cizí pomoc. V uplynulých dvaceti letech domnělé samostatnosti jsme byli samostatní nejméně. Mocensky jsme se opírali o své ničitele a duševně jsme žili z jejich úpadkové kultury. Duchovní vedení našeho národa bylo v rukou zednářů a Židů, čili tajné mezinárodní internacionály sluhů světového kapitalismu. Úpadkovost západnické kultury, kterou jsme se nakazili, se projevila právě po Mnichovu a po 15. březnu 1939. Projevila se sentimentalitou ve chvíli, kdy je nám třeba jako soli rozhodnosti a velkorysosti v myšlení i v jednání.

Mnoho Čechů propadlo čecháčkovství, jak to správně říká Emanuel Moravec v knize rozhlasových přednášek „Ve službách nové Evropy“:

„Němci budou potřebovat při přestavbě Evropy mnoho pomocníků. Kdo se jim dříve přihlásí, ten také bude mít významnější postavení. Český národ je nejvýznamnějším národem slovanským a v práci a vzdělání nestojí ani krok zpět za národem německým. Není však vychován pro veliká díla ukázněného a jednotnou vůlí řízeného kolektivu. Česká energie se stále ještě tříští a uniká celou řadou štěrbin bez užitku.“

„Vždy byli vedle sebe Češi a Čecháčkové. Jen poměr mezi nimi se měnil. A vždy bylo s národem zle, když Čecháčků bylo více než Čechů. Čech myslí v rámci Evropy a dívá se do příštího století. Čecháček myslí jen v rozpětí svého městečka a dívá se jen na lapálie dneška, bez kterých se ještě neobešla žádná revoluce. Čecháček je cele zaměstnán foukáním na český prstíček, který strkal, kde se svírá. Zítřek bude nás všechny soudit. Zítřek bude třídit slepé od vidoucích.“

Tak tomu je. Musíme míti více energických a statečných Čechů a méně Čecháčků. Tak jako člověk, který má více bílých krvinek než červených, je chudokrevný a méně výkonný, tak je

chudokrevný národ, který má více sentimentálních Čecháčků než energických a výkonných Čechů.

Opozdili jsme se ve vývoji. Byli jsme kosmopolity a internacionalisty v době, kdy jsme měli býti největšími nacionalisty, abychom mohli žárlivě střežiti tak zvanou národní svobodu. To padlo. Nyní jsme uprostřed národně-socialistické Říše, poznáváme chyby svého nedostatečného nacionálního cítění a chceme to dohánět, zatím co už je třeba, abychom myslili evropsky.

A dnes? Protože několik Židů, zednářů a kapitalistů namlouvá části našeho lidu, že je nutno opatrně vyčkávat, věří se těmto povídačkám a přešlapuje se na místě k naší vlastní škodě. Kdybychom dovedli opravdu velkoryse spolupracovati s národně-socialistickým Německem tak, aby to byl příklad i pro ostatní evropské národy, podali bychom tím výkon tvůrčí činnosti pro novou Evropu a to výkon takový, který by našemu národu zajistil jedno z předních míst v nové Evropě.

Čecháčkové však věří — zednářům a Židům.

NASTUPUJE VĚK SOCIALISMU. — PŘÍKAZ DOBY.

Liberalismus odumírá. Žije už jen ve fysickém doznívání, ale bez ducha. Duch liberalismu je mrtev. Nemá už světu co dát. Nastupuje duch socialismu.

Příkladem tohoto přerodu je nám národ německý. Také on byl liberalismem umrtvován a octl se, když měšťácké a liberalistické Německo prohrálo světovou válku, na pokraji národní záhuby. Pak přišel národní socialismus, který umožnil znovuzrození národa, neboť mu vdechl nového ducha. S novým duchem přišlo všechno nové: lepší organisace, lepší vedení, lepší armáda, lepší sociální režim, lepší národní výchova.

Vůdce a říšský kancléř to vyjádřil v projevu k osmému výročí dne národního pozdvižení takto:

„Když jsem se roku 1918 vrátil z lazaretu domů a pak prožil zimu z 1918 na 1919, tu mi přirozeně jako četným jiným bylo jasné, že od existujícího politického světa v Německu nelze

očekávati obrodu. A proto jsem jako četní jiní začal hledat. Tehdy vznikla koncepce, která později jako nacionální socialismus si dobyla německý národ a která vycházela z poznání, že německý národ podlehl, protože si dovolil přepych spotřebovat své síly doma. Podle věčně platného zákona toto opotřebování sil doma odstranilo sílu navenek. Tehdejší demokracie přirozeně doufala, že získá přátelské sympatie jiných, nepoznala však nic jiného, nežli nahé sobectví, kruté, ničemné finanční zájmy, které nyní začaly plenit, co se ještě vyplenit dalo. Nic jiného se nemohlo očekávat.

Avšak kostky byly vrženy: Jedno se mi zdálo jasné: žádný opravdový vzestup nemohl mít svůj počátek venku, nýbrž jenom uvnitř.

Nejdříve se muselo německému národu dostat nové úpravy jeho vnitřního politického života, která umožnila opět shromáždit celou sílu Německa, a to především jeho sílu idealistickou. Tato idealistická síla byla, jak věci tehdy byly, ve dvou táborech, socialistickém a nacionálním. Právě tyto dva tábory, které co nejvíce stály proti sobě a co nejostřeji se potíraly, musely býti spojeny v novou jednotu.

Dnes, soukmenovci, kdy ve znamení této jednoty pochodují miliony a miliony, je to považováno za samozřejmé. V letech 1918 a 1919 se to však jevilo jako výplod chorobné fantasie. Nanejvýš měli se mnou soucit. Snad ale, soukmenovci, bylo to štěstí! Kdyby mne byli tehdy brali vážně, patrně by mne byli zničili. Neboť hnutí bylo příliš malé, aby se mohlo postavit na odpor takovému zničení. Snad tedy bylo jenom přírodou nebo Bohem zamýšleným osudem, že se nám tehdy vysmívali a posmívali a že jistá propaganda nás zesměšňovala a všechno považovala za pouhý žert. Tak se pomalu podařilo vytvořit v našem hnutí první zárodek nové národní pospolitosti a — téměř neuvěřitelný dějinný zjev — ačkoliv začátek byl učiněn muži téměř neznámými, získávat stoupence především ze širokých vrstev.

Jenom ještě v jednom státě možno až dosud považovat tento proces za zdařilý, v Italii, jinak až dosud nikde jinde v Evropě. V četných státech vidíme snad počátek. V některých demokraciích již snad poznávají význam takového procesu a domnívají se nyní, že něco podobného mohou dosáhnouti podvody. Při tom však zapomínají především na jedno:

Takové znovuzrození národa jest opravdu událostí zázračnou, událostí, která předpokládá VÍCE VÍRY nežli abstraktního duchaplného vědění. A že k nám v letech 1918, 1919, 1920 a 1921 postupně proudila tato primitivní víra širokých vrstev, to tvořilo první jádro našeho hnutí, to způsobilo, že tehdy tito malí lidé, kteří k nám přicházeli z podniků, továren, dolů, ze selských dvorců, z kanceláří atd., bojovali za budoucnost této myšlenky, tohoto hnutí a za jeho pozdější vítězství."

Nad touto částí Vůdcova projevu z 30. ledna 1941 se musí zamysliti nejen každý dobrý Čech, ale také všichni příslušníci těch národů, které byly liberalismem a kapitalismem podobně jako my přivedeny na okraj národní zkázy. Nedejme se klamati ilusemi a pověrami. Kdo věří v liberalismus a kapitalismus, je mrtvou buňkou v národním těle. Musíme dbáti toho, aby těchto mrtvých buněk bylo v národním těle co nejméně. Obroda národa je možna jen v socialismu.

Ti čeští lidé, kteří se dosud nesmířili s osudem našeho národa v rámci Velkoněmecké říše, se domnívají, že mohou stále ještě mysliti tak, jak se jim zlíbí. V tom je tragičnost jejich omylu a v tom je také jádro situace našich pasivistů a nedosti aktivních aktivistů. Příkazem doby, platným pro všechny poctivě a zdravě myslící Čechy, jest:

Nežít v minulosti, ale stát na půdě skutečnosti.

»NA OKRAJ NOVÉ DOBY«

Č. 15

KAREL LAŽNOVSKÝ

ŘÍŠE A MY

(Hovory s dějinami, část třetí)

II. VYDÁNÍ

VYDALO V ROCE 1941

NAKLADATELSTVÍ ORBIS, PRAHA

ORBIS

K 9·-

K. LAŽNOVSKÝ - ŘÍŠE A MY